

**NUOREN RIKOKSENTEKIJÄN MEDIAVÄLITTEINEN
MIELIKUVA**

Kriittinen diskurssianalyysi Ilta-Sanomien verkkouutisista

Tiina Eerola

Pro gradu -tutkielma

Sosiaalityö

Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

NUOREN RIKOKSENTEKIJÄN MEDIAVÄLITTEINEN MIELIKUVA - Kriittinen diskurssianalyysi Ilta-Sanomien verkkouutisista. Tiina Eerola. Sosiaalityö. Pro gradu-tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto. Ohjaaja: Kati Närhi. Kevät 2018. Sivumäärä: 68 + 3 liite sivua.

Tämän tutkielman tarkoituksena on tutkia nuorisorikollisuudesta tuotettuja diskursseja ja mielikuvia mediassa. Aineistona tutkielmassa toimii Ilta-Sanomien verkossa julkaistut nuorisorikollisuutta käsittelevät uutiset vuosilta 2014–2016. Aineistoa lähestytään diskurssianalyysin keinoin sosiaalisen konstruktionismien viitekehyksessä. Kielen käytön sosiaalista todellisuutta rakentava luonne on tutkielmani määrittävänä tausta-ajatuksena, mikä on tyypillinen diskurssianalyysille tutkimukselle. Tutkielmani edustaa yhteiskuntatieteellistä nuoriso- sekä mediatutkimusta. Teoriataustana avaan sekä nuorisotutkimusta, nuorisorikollisuuden tilaa Suomessa, rikollisuuden syitä, että rikosuutisoinnin tutkittuja vaikutuksia.

Tutkielmassani pyrin vastaamaan tutkimuskysymyksiin siitä, millaisia diskursseja ja mielikuvia Ilta-Sanomien nuorisorikollisuutta käsittelevissä verkkouutisissa esiintyy nuorista. Kriittisen diskurssianalyysin keinoin tavoitteena oli paljastaa aineistossa piileviä valtasuhteita.

Tutkielman tuloksina on neljä eri diskurssia, joissa luotiin mielikuvaa nuorista rikoksentekijöistä. Mielikuvat olivat nuoret kontrollin tarpeessa olevina, nuoret uhkana, nuoret vastuuttomina ja nuoret uhreina. Uhkadiskurssissa nuoret rikoksentekijät tai nuoret rikoksesta epäillyt nähdään uhkana muille ihmisille ja yleiselle rauhalle ja turvallisuudelle. Uutiset itsessään ja nuorisojengit olivat tulkittavissa tuottavan moraalista paniikkia. Vastuuttomuuden diskurssissa nuori rikoksentekijä nähdään piittaamattomana, poikkeavana ja välinpitämättömänä yleisesti hyväksytyjä sääntöjä ja auktoriteetteja kohtaan. Uhidiskurssissa nuori rikoksentekijä nähdään osittain myös itse uhrina. Diskurssissa nuori nähdään päätyneen rikolliseen käyttäytymiseen sosiaalisten ongelmien tai muuten kurjien lähtökohtien vuoksi. Kontrollin diskurssissa rikokset nähdään tuomittavina ja paheksuttavina sekä nuori rikoksentekijä uutisten kielen perusteella kontrollin tarpeessa olevana. Kontrolloivana tahona korostuu aikuisten edustama virkavalta ja etenkin poliisit.

Valtasuhteet esiintyivät diskurssien välillä ja diskurssien sisällä. Uutisissa korostui nuoret kontrolloitavina ja vastuuttomina. Diskurssi nuorista uhreina ei esiintynyt aineistossa korostetusti. Diskurssien sisällä tulkittavissa olevat valtasuhteet syntyivät nuorten ja kontrolloivien tahojen sekä asiantuntijatahojen välille, niin että nuoret olivat huomattavan alisteisessa asemassa monessa suhteessa. Kontrollin kohdentamista nuoriin legitimoitiin aineistossa monin diskursiivisin keinoin. Tutkielman tulosten perusteella voidaan tulkita johtopäätöksinä, että nuoriin suhtaudutaan yhteiskunnassa holhoavasti ja heihin kohdistetaan useammalta taholta kontrollia muun muassa rajoittamalla nuorten osallistumismahdollisuuksia. Samalla tämä voi kuitenkin mahdollistaa poikkeavan käyttäytymisen ja tapahtuu ulossulkemista, jolloin nuoret hakevat turvaa jengeistä ja alakulttuurista.

Avainsanat: nuorisorikollisuus, nuoriso, diskurssianalyysi, kriittinen diskurssianalyysi, sosiaalinen konstruktionismi, media, mielikuvat, diskurssi, valta

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	4
2. NUORUUS, NUORISORIKOLLISUUS JA RIKOLLISUUDEN SELITYSTAPOJA ..	6
2.1 Myöhäismodernin nuoruuden kehittyminen ja kriminalisoitu sukupolvi.....	6
2.2 Rikollisuuden syyt	8
2.3 Nuorisorikollisuuden piirteitä	11
2.4 Nuori rikoksentekijänä.....	13
3. MEDIA JA MIELIKUVAT	15
3.1 Sosiaalisesti rakentuvat mielikuvat.....	15
3.2 Media mielikuvavaikuttajana.....	17
3.3 Ilta-Sanomat mediana ja puheenaiheiden synnyttäjänä	18
3.4 Rikosuutisoinnin tutkitut vaikutukset ja moraalinen paniikki	20
4. TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA MENETELMÄ	24
4.1 Tutkimuskysymykset	24
4.2 Sosiaalinen konstruktionismi	25
4.3 Aineiston ja sen rajaaminen	26
4.4 Kriittinen diskurssianalyysi	30
4.5 Aineiston analyysi.....	33
4.6 Eettisyys.....	36
5. TULOKSET	38
5.1 Uhkadiskurssi.....	38
5.2 Vastuuton nuori.....	47
5.3 Uhridiskurssi	50
5.4 Nuoruus kontrollissa	54
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	59
LÄHTEET:	65
LIITTEET:.....	70
Liite 1.....	70
Aineiston uutiset/otsikot listattuna.....	70

1. JOHDANTO

Rikosuutisoinnin määrän on todettu lisääntyneen voimakkaasti useimmissa länsimaissa Suomea myöten, vaikka väestön tekemä rikollisuus on pysynyt melko vakaana (Kivivuori, 2004). Määrällisesti myös nuorisoriikollisuus on Suomessa pysynyt pitkän aikaa suhteellisen vakaana (Marttunen & Salmi 2007, 183–204), mutta median keskittyminen nuorten tekemien rikosten uutisointiin saattaa aiheuttaa harhan ilmiön suuremmasta kasvusta. Tutkimusten perusteella nuorten lainkuuliaisuus on itse asiassa lisääntynyt, mutta rikollinen käyttäytyminen on keskittynyt yhä vahvemmin pieneen vähemmistöön (Honkatukia & Kivivuori 2006). Nuoruus on kuitenkin kriittisintä ja aktiivisinta rikoksenteon aikaa, eikä nuorten osuutta omaisuus- ja väkivaltarikollisuuden tilastoissa voida kieltää (Marttunen & Salmi 2007, 183–204).

Rikollisuuden tila kertoo samalla koko yhteiskunnan tilanteesta laajemmin ja nuorten tekemä rikollisuus on yhteydessä yhteiskunnan vallitseviin olosuhteisiin aina jollain tavalla. Rikosuutisointi ei kuitenkaan mitä todennäköisimmin vastaa tai ole realistinen kuvaamaan todellista rikollisuuden tilannetta, kun etenkin raat väkivaltarikokset ovat yliedustettuina mediassa (mm. Katz 1987, 57 & Carter 1998, 221, viitattu lähteessä Syrjälä 2007, 19). Sosiaalityön kannalta nuorten rikollinen käyttäytyminen on teemana merkittävä, sillä se on nuorten oireilun yksi hälyttävimmistä muodoista. Sosiaalityön merkitys tunnustetaan rikollisuuden ehkäisyssä ja lause ”sosiaalipolitiikka on parasta kriminaalipolitiikkaa” nousee usein esille rikollisuuden ennalta ehkäisystä käytävien keskustelujen yhteydessä. Nuorisoriikollisuuden ennalta ehkäiseminen sekä nuorten rikoskierteen katkaisemisen voidaan ajatella kuuluvan olennaisesti esimerkiksi lastensuojelu- ja nuorisotyölle yhteistyössä muiden viranomaisverkostojen kanssa.

Tässä tutkielmassa tarkastelen nuorisoriikollisuutta media-aineiston kautta, koska medially on merkittävä rooli tiedottajana ja yleisen mielipiteen vaikuttajana. Media vaikuttaa näin myös nuorisoriikollisuus-ilmiön yleiseen keskusteluun yhteiskunnassamme. Tutkimusaihetta tarkastelen media-aineiston kautta sosiaalisen konstruktionismin viitekehyksessä ja diskurssianalyysia hyödyntäen. Keskityn tarkastelemaan millaisia yleisiä mielikuvia media korostaa ja on luomassa nuorisoriikollisuudesta. Yleiset mielikuvat vaikuttavat muun muassa ihmisten käyttäytymiseen ja suhtautumiseen nuorisoriikollisuutta kohtaan.

Sosiaaliviranomaiset ovat oleellisessa asemassa vaikuttamassa suoraan tai välillisesti nuorten tulevaisuuteen mahdollisilla rajoitus- ja tukitoimenpiteillä nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi. Lastensuojelussa nuorten kanssa työskentelevien ja heidän asioistaan päättävien sosiaalityöntekijöiden on työskentelyllään pyrittävä hahmottamaan nuoren kokonaistilanne ja pitkäaikainen hyvinvointi. Tällöin on tärkeitä punnita myös nuorta koskevien päätösten ja tehdystä rikollisesta teosta seuraavat jatkotoimet ja niiden pitkäaikaisvaikutukset. Yleisten mielikuvien ja suhtautumistapojen olemassaolo nuorisorikollisista on tärkeitä tiedostaa myös viranomaisten keskuudessa, jotka työskentelevät nuorten rikosentekijöiden tai nuorten rikoksesta epäiltyjen kanssa sekä määrittävät heidän tekojensa rikosseuraamuksista. Tällä tutkielmalla haluan tuoda oman panokseni alan keskusteluun nuorisorikollisuudesta. Tutkielma sijoittuu sosiaalityön, mediatutkimuksen ja nuorisotutkimuksen välimaastoon.

Tutkielma etenee niin, että aluksi esittelen nuorisorikollisuuden piirteitä ja selitystapoja sekä nuorisokulttuuria erilaisten yhteiskunnallisten tutkimusten pohjalta. Seuraavaksi käsittelem median ja tutkittavien mielikuvien suhdetta sekä rikosuutisointia vaikutuksineen. Tutkielman tausta-ajatuksen vuoksi avaan todellisuuden ja myös mielikuvien sosiaalista rakentumista ennen tutkielman menetelmän ja analyysin esittelyä. Tästä tutkielma etenee tulosten avaamisesta ja analysoimisesta kohti johtopäätösten tulkintaan ja pohdintaan.

2. NUORUUS, NUORISORIKOLLISUUS JA RIKOLLISUUDEN SELITYSTAPOJA

Tässä luvussa avaan nuorison asemaa yhteiskunnassa ja tarkemmin nuorisorikollisuuden tilaa ja aiempaa tutkimusta Suomessa sekä yleisimpiä kriminologian teorioita rikollisuuden syistä. Tulen myöhemmin tarkastelemaan myös median ja tarkemmin rikosuutisoinnin roolia ja vaikutusta julkisissa keskusteluissa ja mielikuvien luomisessa avaamalla aiempaa tutkimusta aiheeseen liittyen.

2.1 Myöhäismodernin nuoruuden kehittyminen ja kriminalisoitu sukupolvi

Nuoruus on suhteellisen uusi käsite ja tunnustettu ryhmä yhteiskunnassa. Eri ihmistieteenalat ovat 1800-luvun lopulta osallistuneet määrittelemään nuoruutta ja nuorisoa (Puuronen 2008, 46.) Modernin nuoruuden ja sen käsitteen voidaan nähdä muotoutuneen teollistumisen aikaansaamassa yhteiskunnallisessa murroksessa, joka vaikutti laaja-alaisesti kaikkien kansan kerrosten elämään ja asemaan (Puuronen 2008, 44–45). Teollistumisen lisäksi nuorille alettiin suunnata muun muassa omaa julkaisutoimintaa Euroopassa 1700-luvulla ja ensimmäiset suuret nuorisoliikkeet saivat alkunsa samalla vuosisadalla. Rosenmayrin mukaan nuoruus muodostui 1200- ja 1300-luvuilla varakkaista kauppakaupungeista, jolloin lapsuuden ja aikuisuuden välinen elämänjakso nähtiin pidentyneen kehityksen tuoman suunnitelmallisen koulutuksen myötä (Rosenmayr 1979, 50, viitattu lähteessä Puuronen 2008, 43–44). Lapsuuden ajanjakson pidentymiselle eli nuoruudelle nähtiin tarve myös 1700-luvulla, kun kasvatukseen käytetyn ajan pidentämisellä ajateltiin varmistaa kulttuurin siirtäminen seuraavalle sukupolvelle (Puuronen 2008, 46).

Nuoriso on työvoima- ja väestöpoliittisissa kysymyksissä ajan saatossa keskitytty entistä enemmän samalla kun nuorten osuus väestöstä on kaventunut (Puuronen 2006). Rikoksantorjuntaohjelma nuoruutta kuvaavassa osuudessa nuorista puhutaan riskeille alttiina ja syrjäytymisvaarassa olevina. Kyseisen uhkakuvan estämiseksi ohjelmassa esitetään tavoitteeksi nuoriin kohdistettavan kontrollin lisäämisen. Paikallistasolla nuoret on myös nähty rikoksen torjunnan erityisenä kohderyhmänä. Lasten ja nuorten rikollisuutta,

päihteiden käyttöä ja syrjäytymistä koskevia hankkeita on ollut 2000-luvun taitteessa Rikoksantorjuntaneuvoston rahoittamista paikallisista hankkeista ollut noin puolet. Osa tämän tyyppisistä hankkeista ja toiminnasta on pyrkimällä puuttumaan nuorten esirikolliseen käytökseen aiheuttanut sen, että puuttumista vaativana ja epänormaalina on alettu pitää nuorille aiemmin normaalina pidettyä toimintaa, kuten ajan viettoa kaupungin keskustassa. (Harrikari & Hoikkala 2008, 153–154.)

Tutkimuksissa on nuoriso näyttäytynyt joko yhteiskunnan tulevaisuutena tai ongelmana. Nuorisoa on tarkasteltu tutkimuksissa yhteiskunnallisesta ja psykologisesta näkökulmasta käsin. Etenkin alakulttuuri-tutkimus on nuorisotutkimuksen piirissä ollut yleinen lähtökohta. Alakulttuurit on nähty joko yhteiskunnallisena kapinana ja syrjäytymisen muotona tai maltillisemmin reaktioina yhteiskunnan modernisaation muutoksiin. (Puuronen 2006, 15–16.) Alakulttuureiden tutkimus on usein keskittynyt nuorisorikollisuuden tarkasteluun, joka nähdään yhteiskunnassa vahingollisena.

Rikoksantorjunnan politiikan uskottavuutta lisää ymmärrettävissä oleva uhkakuva eli kohde, jonka torjumiseksi on selkeä suunnitelma. Nuorisorikollisuus on poliittisessa keskustelussa Suomessa toiminut yhtenä tällaisena rikoksantorjunnan kohteena huumerikollisuuden ohella. Nuoriin kohdistuu enenemissä määrin erilaisia toimia, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja kontrolloimaan nuorten ongelmia ja häiriökäyttäytymistä. Nuorten tekemät rikokset tai häiriökäyttäytyminen eivät ole lisääntyneet. Nuoriin kohdistetut laajat toimet kuitenkin asettavat nuoret epäilylliseen asemaan heidän toiminnastaan riippumatta, jolloin voidaan puhua kriminalisoidusta sukupolvesta. (Koskela 2009, 280–282.) Nuoria myös harvoin otetaan mukaan päätöksentekoon, jolloin toisaalta nuorista ollaan huolissaan, mutta toisaalta heidät nähdään toimenpiteiden passiivisina kohteina (Koskela 2009, 296). Nuorison leimaaminen politiikassa ja julkisessa keskustelussa asettaa kyseisen sukupolven ja kulttuurin kriminalisoituun asemaan. Itse teot eivät aina ole kriminalisoidussa asemassa vaan pikemminkin niihin liitetty alakulttuuri.

Graffitisota 2000-luvun alussa on hyvä esimerkkitapaus siitä, kuinka graffitien vastaisella kampanjalla omalta osaltaan rakennettiin kielteistä mielikuvaa graffiteihin liitetystä alakulttuurista eli nuorisosta. Graffiteista ja näin nuorisosta luotiin yhteinen torjunnan kohde, josta luotiin pelon mielikuvaa liittämällä graffitikulttuuriin muuta rikollisuutta ja rikollisuuteen liitettyjä mielikuvia, kuten väkivaltaa ja häikäilemättömyyttä. Nuorison

yhteiskunnallisen aseman vuoksi graffitien katsottiin olevan poliittisesti sopiva torjunnan kohde. (Koskela 2009, 284–289.)

Juhani Johansson (2010) on tarkastellut nuorten tekemän rikollisuuden yhteyttä syrjäytymisen riskiin. Johansson esittelee turvallisuusuhkadiskurssin, jossa lapsista ja nuorista luotiin mediassa käsiteltyjen yksittäisten vakavien rikostapausten kautta yleistyksiä ja uhkakuvaakuvaa, jonka mukaan nuoret ovat vaaraksi itselleen ja ympäristölleen. Valtakunnallisen rikosentorjuntadiskurssin mukaan lasten ja nuorten tulisi olla aina viranomaisten tarkkailussa, joka puolestaan taas lisää rikoksen teon riskiä. Keinot nuorten syrjäytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi siis jo itsessään aiheuttavat riskin syrjäytymiselle ja rikollisuudelle, joka taas vahvistaa turvallisuusuhkadiskurssia nuorista ja lapsista. (Johansson 2010, 70.)

Vanhemman väestön ja nuorison välillä on yhteiskunnassa kuilu, joka vaikeuttaa nuorisokulttuurien ymmärtämistä muun väestön silmissä. Erilaiset nuorisokulttuurit liitetään usein heitä vanhemman väestön toimesta yksinkertaisesti yhdeksi joukoksi, nuorisoksi. Nuorten toiminta ja ulkonäkö ovat asioita, joita voi olla muiden sukupolvien vaikeata ymmärtää. (Johansson 2010, 281–282.) Nuorten ja vanhemman väestön välille eroa voi luoda myös se, että nuorille yhteiskunnan sen hetkiset muutokset näyttäytyvät usein luontevina, joihin on helppo sopeutua toisin kuin muiden sukupolvien väestölle (Puuronen 2006, 15).

2.2 Rikollisuuden syyt

Rikollisuuden syiden tarkastelussa yksilö- ja yhteisötasontekijöiden erottelemineen on haastavaa ja rikollisuuteen vaikuttavat yksilölliset persoonallisuuden piirteet, lapsuuden kokemukset ja lähiyhteisön vaikutus sekä yhteiskunnan laajemmat rakenteet ja kulttuuri (Honkatukia & Kivivuori 2006, 345). Rikollisuutta selittävässä teorioissa huomioidaan niin yksilöllisten ominaisuuksien kuin ympäristön vaikutukset. Esimerkiksi *valikoitumisnäkökulma* ja *kontrolliteoria* painottavat heikon itsekontrollin ja/tai ympäristön heikon sosiaalisen kontrollin johtavan yksilön rikolliseen käyttäytymiseen. Yksilöt myös kyseisten teorioiden mukaan hakeutuvat ympäristöihin, jotka tukevat tai vahvistavat heidän yksilöllisiä alttiuksiaan, kuten sosiaaliseen ympäristöön, jossa kontrolli on heikkoa. (Kivivuori 2013, 144, 221.) Rikoksen peruselementteinä voidaan nähdä rikollisen teon ja

sen tekijän motivaatio suhteessa rikoksen kohteeseen ja ulkoiseen kontrolliin. Tässä tekijän motivaatioon vaikuttaa hänen ominaisuudet arvokäsityksineen, luonteenpiirteineen ja ympäristöineen. Kohde vaikuttaa rikosentekoon muun muassa niin, että suurkaupungeissa omaisuusrikokset ovat korostetummin esillä suurkaupungin luomien mahdollisuuksien vuoksi. Ulkoisella valvonnalla ja kontrollilla voidaan ehkäistä tietyn tyyppisiä rikoksia tai ainakin vaikuttaa rikoskohteiden vaihtumiseen. (Laitinen & Aromaa 2005, 32.)

Sen lisäksi että luonteenpiirteet ja muut yksilölliset tekijät altistavat tietyn kaltaiselle rikollisuudelle, niin myös sosiaalisilla tekijöillä on osansa. Esimerkiksi sosiaalisten ongelmien periytyvyydestä on keskusteltu paljon ja useat rikollisuutta selittävät teoriat myöntävätkin sosioekonomisten tekijöiden vaikutuksen rikollisuuteen. *Sosiaalisen paineen teorian* mukaan köyhyys ja eriarvoisuus lisäävät rikosalttiutta niistä seuraavan yksilökohtaisen turhautumisen vuoksi (Kivivuori 2013, 186). Kyseinen teoria on yhteisessä linjassa *valikoitumisteorian* ja *kontrolliteorian* kanssa siinä, että tietyt yksilöpiirteet omaavat reagoivat tämänkaltaisiin ulkoa tuleviin paineisiin rikoksin (Kivivuori 2013, 186.) Heikompi sosioekonominen tausta näyttäytyy myös teorioissa siten, että sen nähdään korreloivan rikollisuuden kanssa, koska köyhemmissä perheissä yleinen kontrolli on heikkoa (Kivivuori 2013, 221). Sosioekonomisen aseman vahva yhteys rikolliseen käyttäytymiseen on myös suomalaisissa tutkimuksissa todettu. Ilmiöiden syy-seuraussuhde on kuitenkin vaikea määrittää ja valikoitumisprosessin kokonaiskuvan hahmottaminen on haasteellista. Vanhempien matala koulutus ja köyhyys muun muassa kuitenkin lisäävät lasten rikollisuuden riskiä (Aaltonen 2010). Nuoria aikuisia tarkasteltaessa matalan koulutustason ja työttömyyden on todettu eniten ennustavan rikollisuutta (Aaltonen 2010).

Rikollinen käyttäytyminen voidaan nähdä myös *opittuna toimintana*, jolloin se on malliopittu vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Kyseisessä teoriassa korostetaan ryhmäarvojen merkitystä ja rikollisen käyttäytymisen tuomaa arvostusta yhteisössä. Tässä tapauksessa rikollisuus on myös opittu ratkaisutapa. Rikolliset eivät poikkea arvomaailmaltaan, vaikka käyttäytyminen onkin poikkeavaksi luokiteltavaa. Teoista syntyvät omantunnon tuskat on vain kyetty eri tekniikoin häivyttämään ja omat teot oikeuttamaan itselleen. Opittu rikollinen toiminta voi syntyä esimerkiksi alakulttuureissa. Alakulttuurit muodostuvat usein poikkeavista yhteisöistä. Joidenkin kohdalla alakulttuuri voi tarjota turvaa ja mahdollisuuksia. Tyypillinen *alakulttuuriteorioiden* soveltamiskohde on ollut nuorisirikollisuus, vaikka toisaalta nuorten rikollisuus tutkitusti on usein ohimenevä

ilmiö tai nuoret päätyvät suunnittelemattomasti rikoksiin. Alakulttuuriteoria kuitenkin lähtee siitä oletuksesta, että alaryhmässä on salliva ilmapiiri väkivallan tai rikollisen toiminnan käyttöön tietyissä vuorovaikutustilanteissa (Laitinen & Aromaa 2005, 57-63.)

Leimautumisteorian periaatteena nähdään se, että ympäristön antamasta leimasta yksilölle voi tulla itseään toteuttava ennuste, joka johtaa rikolliseen käyttäytymiseen. Leima voi olla yksilön ominaisuuksiin ja tämän todelliseen rikolliseen tekoon pohjautuvista ympäristön reaktioista syntynyt tai ns. tyhjästä keksitty. (Kivivuori 2013, 309.) Leimaamisteoria tunnustaa esimerkiksi luokkataustan ja siihen mahdollisesti liittyvän sosiaalisen sulkeutumisen vaikuttavan rikollisen käyttäytymisen syntymiseen. Jos yhteiskunnan eri instituutioiden ovet suljetaan leimatuilta, muuttuu rikollisuuden todennäköisyys suuremmaksi, kun normaalin elämän mahdollisuuksia kavennetaan. Myös jos yksilö ajattelee olevansa jo muiden silmissä rikollinen, riippumatta siitä onko kyseinen leima todellinen vai ei, niin omaksuu hän todennäköisemmin leimaamisteorian mukaan rikollisen identiteetin. (Kivivuori 2013, 284–298.) Media voidaan osaltaan ajatella olevan vääristämässä erinäisten ryhmien, kuten nuorten, tekemää rikollisuutta ja osallistuu näin ympäristöstä tulevaan leimaamiseen. Media osallistuu julkisten mielipiteiden ja mielikuvien luomiseen. Nuorisorikollisuutta käsittelevät kirjoitukset luovat kuvaa ilmiöstä ja sen tekijöistä tai ylipäättään nuoruudesta, eli osallistuu osaltaan leimaamiseen. Tietyn ihmisryhmän, kuten nuorisorikollisten, leimaamiseen voidaan ajatella vaikuttavan muun muassa rikoksille annetut motiivit mediassa, ketkä mediassa puhuvat ja miten nuorista rikoksentekeijöistä, miten ja millä nimillä rikoksesta epäiltyjä mediasisällöissä luokitellaan sekä miten mediassa otetaan kantaa nuorten rikoksentekeijöiden jatkoseurauksille.

Kansainvälisessä tutkimuksessa ja etenkin Iso-Britanniassa on tuotettu paljon nuorisorikollisuuteen liittyvää tutkimusta, joissa on keskitytty erityisesti työväenluokkaihin poikiin ja nuoriin miehiin. Albert K. Cohen on kehittänyt alakulttuuriteoriaa ”rikollinen alakulttuuri” –käsitteen avulla teoksessaan *Delinquent Boys, The Culture of the Gamg* (1995). Teoriassa painotettiin sitä, että rikollinen käyttäytyminen on opittu malli synnyntäisen ominaisuuden sijaan. Nuorisorikollisuutta Cohen selitti niin, että alakulttuurin omaksuminen kietoutuneena psykogeneettisiin tekijöihin tuottaa nuorisorikollisuutta. Alakulttuuriin, jossa nuorisorikollisuutta toteutetaan, soosiaalistutaan mukaan. Cohen psykogeneettisen näkökulman mukaan esimerkiksi lapsuuden kaltoinkohtelun tai puutteellisen kasvatuksen kokemukset voivat ajaa lapsen rikollisuuteen kehittymättömän persoonallisuuden vuoksi.

Eli ihminen ei ole oppinut toimimaan harkitsevasti, kuten useimmat. Psykogeneettistä teoriaa voidaan tarkastella myös sopeutumattomuuden teemasta käsin, jolloin rikollisesti käyttäytyvillä vuorilla on voimakkaampi kokemus esimerkiksi turvattomuudesta, masennuksesta tai turhautuneisuudesta. (Cohen 1995, viitattu lähteessä Puuronen 2006, 106–107.)

Rikollisuus on Cohenin näkemyksen mukaan ongelmien ratkaisukeino. Ongelmat eivät jakaudu yhteiskunnassa tasaisesti eri sukupuolien, sukupolvien, yhteiskuntaluokkien tai etnisten taustojen perusteella. Nuorten alakulttuurit, joissa esiintyy rikollisuutta ovat Cohenin mukaan tietyissä yhteiskunnallisissa ryhmissä mahdollisesti esiintyvien sopeutumisongelmien seurausta, jolloin samaan asemaan kuluvat nuoret löytävät ongelmiin samankaltaisia ratkaisuja. Cohenin mukaan alakulttuurien arvot voivat tietoisesti olla usein vastakkaisia vallalla oleville arvoille ja näin rikollisuus voidaan oikeuttaa juuri siksi, että se tuomitaan yhteiskunnallisessa normijärjestelmässä. (Cohen 1995, viitattu lähteessä Puuronen 2006, 109–110.) Cohen on monien muiden nuorten alakulttuureita selittävien tutkimusten tavoin todennut alakulttuurien liittyvän olennaisesti sosiaalisen nousun tavoitteluun tai paineeseen (mm. Heiskanen & Michell 1985).

Henrik Eloheimo (2010) on väitöstutkimuksessaan tarkastellut nuorisorikollisuutta ennustavia tekijöitä ja tulokset tukevat muita samankaltaisia tutkimuksia siitä miten psykososiaaliset ongelmat korreloivat vahvasti rikollisuuden kanssa. Perheessä ilmenevät ongelmat kuten vanhempien alhainen koulutustaso ja rikkinäinen perhe sekä lapsen yksilöllisen käytöshäiriöt ja psykiatriset häiriöt ovat selviä rikoriskejä (Eloheimo 2010, 76). Eloheimon (2010) tutkimustulokset myös osoittavat, että lasten ja nuorten kanssa tekemisissä olevista aikuisista ainakin opettajat ovat tarkkanäköisiä ennustamaan ja huomaamaan rikollisen käyttäytymisen taustalla olevia ongelmia.

2.3 Nuorisorikollisuuden piirteitä

Nuorisorikollisuutta on tutkinut Suomessa laajemmin lähinnä Suomen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kriminologinen yksikkö. Aineistoina tutkimuksissa on hyödynnetty muun muassa niin poliisin tilastoon tulleita rikoksia kuin kyselylomakkeita. Poliisin tietoon ei tule kaikki rikollisuus eikä kyselylomakkeilla pystytä täysin korvaamaan

viranomaistilastoista puuttuvia tietoja, joten tällöin piilorikollisuus estää täysin kattavan kokonaiskuvan saamisen rikollisuudesta vain tilastojen perusteella (Rikollisuustilanne 2013). Esimerkiksi vakavat kuolemaan johtavasta väkivallasta johtuvat rikokset tulevat poikkeuksetta poliisin tietoon, mutta mitä lievemmästä rikoksesta on kysymys, niin sen harvemmin se tulee viranomaisen tietoon (Em.) Näin voidaan päätellä, että nuorten massarikollisuudesta merkittävä osa jääkin tilastojen ulkopuolelle ja vaikuttaa tutkimusten tuloksiin.

Nuorten tekemälle rikollisuudelle on tyypillistä tekojen suunnittelemattomuus ja ryhmämuotoisuus. Nuorten yksin tekemä rikollisuus on poikkeuksellisempaa ja myös motiivit rikoksille ovat nuorilla usein keskinäiseen sosiaalisuuden ylläpitoon liittyviä (Laitinen & Nyholm 1995, 57; Kivivuori 1992.) Kaikista rikoksista valtaosa on aikuisten yli 20-vuotiaiden tekemiä, mutta nuoruus on ikäryhmien kokoon suhteutettuna rikoksenteon aktiivisinta aikaa. Vuoden 2013 Rikollisuustilanne-katsauksen perusteella voidaan todeta vapaa-ajanviettoon liittyvien rikosten osalta nuorten osuuden olevan tällä hetkellä suuri. Näitä ovat esimerkiksi alkoholirikokset, väärän henkilötiedon antaminen tai vahingonteot. Suunnitelmallisemmat rikokset tai poliisin tietoon tulleet vakavammat henkirikokset tai niiden yritykset ovat harvoin nuorten tekemiä. (Salmi 2013, 226.) Perinteiset omaisuusrikokset kuten näpistely, varastelu ja omaisuuden vahingoittaminen ovat vuodesta 1995 nuorten keskuudessa vähentyneet huomattavasti. Näin myös rikosten määrä on vähentynyt kun rikollisen teon tehneiden nuorten määrä on alentunut. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 342.) Nuorisirikollisuus on kuitenkin yhä vahvemmin pienemmän joukon tekemää ja rikokset kasautuvatkin pienelle ryhmälle nuoria (Elonheimo 2010).

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on vuodesta 1995 lähtien säännöllisin väliajoin kerännyt koko maan kattavin nuorisirikollisuuskyselyin 15–16 –vuotiailta heidän rikoskäyttäytymistään sekä uhrikokemuksia kuvatakseen Suomen nuorisirikollisuuden tilaa ja muutoksia. Nuorisirikollisuuskyselyissä on mitattu niin lievempien kuin vakavampienkin rikosten yleisyyttä. Yleisempiä rikosten muotoja nuorison keskuudessa ovat olleet esimerkiksi luvattomien tiedostojen verkkolataaminen, ajoneuvon ajokorttita ajo ja kotoa varastaminen. Harvinaista on törkeät omaisuus- ja väkivaltarikokset, kuten auton varastaminen tai pahoinpitelyt. (Salmi 2008.) Nuorten tekemät henkirikokset ovat erittäin harvinaisia, mutta ne eroavat aikuisten tekemistä henkirikoksista muun muassa juuri julkisuutensa, uhriensa ja ryhmäluonteensa takia. Nuorten henkirikokset liittyvät

merkityksellisen usein omaisuusrikoksiin ja teot ovat raaempia ja poikkeuksellisesti myös suunnitelmallisempia. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 93.)

Ajanjaksolla 1995–2008 voidaan todeta nuorten tekemien omaisuusrikoksien vähenneen tasaisesti ja väkivaltarikosten määrän pysyneen vakaana, mutta pojat syyllistyvät väkivaltarikoksiin huomattavasti tyttöjä enemmän. Nuorten tekemien väkivaltarikosten alkoholisidonnaisuus on ollut olennainen koko pitkittäistutkimuksen ajan, vaikka se näyttääkin hieman laskeneen (Salmi 2008.) Lievien huumausaineiden käyttö yleistyi hieman 2000-luvulle tultaessa, mutta kääntyi pian laskuun. Viimeisimpien tutkimusten mukaan mietojen huumeiden käyttö nuorten keskuudessa on kuitenkin taas yleistynyt. (Salmi 2013, 218.)

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on myös tutkinut tarkemmin maahanmuuttajanuorten rikoskäyttäytymistä ja uhrikokemuksia Suomessa. Päähavaintona on, että maahanmuuttajanuorten osallistuminen kiellettyihin ja rikollisiin tekoihin oli jonkin verran yleisempää verrattuna kantaväestöön. Tämä oli kuitenkin hyvin tekoajikohtaista ja nuoren taustasta riippuvaa. Väkivallanteoissa ja huumausaineiden käytössä erot näkyvät selkeämmin, vaikkakin erot näissäkin tekoajikoissa ovat pieniä. (Salmi 2013, 226.) Maahanmuuttotaustainen nuori myös on todennäköisemmin rikoksen uhrina kuin kantasuomalainen nuori.

2.4 Nuori rikosentekijänä

Rikosoikeudellisessa sääntelyssä nuori rikosentekijä määritellään 15–20-vuotiaaksi Laki nuorista rikosentekijöistä 262/1940, 1§) näin huomioitavia ikärajoja nuorisoriikollisuutta tarkasteltaessa ovat siis 15, 18 ja 21 vuotta. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuoden iässä (Rikoslaki 1889/39, 4§), mutta jo tätä nuorempien lasten tekemiin rikoksiin kohdistetaan viranomaistoimia etenkin sosiaalihuollon taholta, vaikkei heidän teoistaan rangaistakaan (mm. Lastensuojelulaki 1.4.2007/417, 40§ ja 24§, Sovittelusta annettu laki 1015/2005). Sosiaaliviranomaiset ovat mukana alaikäisten tekemien rikosten käsittelyssä esitutkinnasta mahdolliseen tuomioistuinkäsittelyyn saakka (Laitinen & Nyholm 1995, 23). Lastensuojelulla ja muilla sosiaaliviranomaisilla onkin keskeinen rooli vaikuttaa sosiaalityön keinoin tilanteeseen, kun nuori tai lapsi on epäiltynä rikoksesta. Viranomaisyhteistyön merkitys on myös huomattava, kun kyseessä on alaikäinen.

Vielä 1980-luvulla Helsingissä rikoksia uusivat lapset ohjattiin ns. Pahatapaisten lasten asioihin keskittyneeseen suojelukasvatustoimistoon. Sittemmin lastensuojelu on ottanut vastuun toistuvasti rikoksin oireilevien lasten asioista (Pekkarinen 2015, 9.) Suomalaisen rikosseuraamusjärjestelmän periaatteina ovat tuki ja kontrolli ja niiden erottaminen. Sosiaaliviranomaisen rooli suomalaisessa kriminaalipolitiikassa on rikoksentekijän sosiaalisesta selviytymisestä ja tuesta huolehtiminen. Nuorten rikoksentekijöiden kanssa sosiaalitoimi tekee yhä enemmän tiivistä moniammatillista yhteistyötä paikallistasolla rikoskierteen tehokkaaksi katkaisemiseksi (Nuorisorikostoimikunnan mietintö 2003, 191–194.) Lastensuojelun toimet nuorten rikoksentekijöiden kanssa ovat rangaistusjärjestelmää yleisemmin käytetty tuki- ja kontrollimuoto (Honkatukia & Hinkkanen 2009, 45). Lastensuojelulaki velvoittaa sosiaaliviranomaisia ryhtymään lastensuojelullisiin avohuollon tukitoimiin, jos lapsi tai nuori käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään (mm. Lastensuojelulaki 1.4.2007/417, 27 ja 34§).

Nuorisorangaistus tuli uudeksi nuoren rikokseen syyllistyneen rangaistusmuodoksi 1990-luvulla (Laitinen & Nyholm 1995, 21). Rikosseuraamuslaitoksen valvonnassa nuori osallistuu sosiaalista toimintakykyä edistävään toimintaan sekä tutustuu työelämään. Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita syyllinen alaikäinen rikosoikeudellisessa vastuussa oleva nuori (Laki nuorisorangaistuksesta 1196/2004, 2§.) Kyseisellä rangaistusmuodolla on tavoitteena ehkäistä rikollisuuden jatkuminen ja syrjäytyminen.

3. MEDIA JA MIELIKUVAT

Tämän tutkielman oleellinen käsite on mielikuva, jonka määritelmää tässä luvussa avaan sekä selvennän, miten kyseinen käsite ymmärretään tässä tutkielmassa. Käsitettä keskityn avaamaan ja ymmärtämään yhteiskunnallisen media-käsitteen kautta, koska mielikuvien ja median suhteen selventäminen palvelee parhaiten tutkielmaani.

3.1 Sosiaalisesti rakentuvat mielikuvat

Mielikuvan käsitteen selkeämmäksi määrittelemiseksi suhteutetaan se usein imagon käsitteeseen ja imagosta onkin useita erilaisia määritelmiä. Imagoa ja mielikuvaa voidaan pitää myös toistensa synonyymeina joissakin tapauksissa. Imagon/imagen käsitettä on käytetty monella tapaa synonyymina ja eri merkityksissä (Karvonen 1999, 41). Gruningin on selkeyttänyt imagen käsitettä eritellen sen aristiseksi ja psykologiseksi määritelmäksi (Gruning 1993, 126, viitattu lähteessä Karvonen 1999, 41) Aristisen määritelmän mukaan ”imagen” käsitteessä on kyse viestinnällisestä toiminnasta, jossa painotetaan viestin lähettäjän toimintaa (Em.). Psykologisen käsityksen mukaan käsitettä lähestytään vastaanottajan näkökulmasta ja on näin yhtä kuin mielikuvat, jotka ovat ihmisten mielissä olevia käsityksiä asioista (Gruning 1993, 126, viitattu lähteessä Karvonen 1999, 41). Gruning on myös kuvaillut käsitettä kognitiivisten käsitteiden kokonaismääritelmällä, jolla yksinkertaistetusti tarkoitetaan ”kohdetta koskevien asenteiden, ajatusten, havaintojen ja uskomusten kokonaisuudeksi” (Gruning 1993, 126, viitattu lähteessä Karvonen 1999, 41). Mielikuvan muodostumiseen voikin vaikuttaa näin useammat eri lähteet ja materiaali (Karvonen 1999, 42).

Myös Karvonen (1997) on väitöskirjassa erotellut kyseiset käsitteet puolestaan viestintäkäsityksen mukaisesti, niin että imago liitettäisiin enemmän viestien lähettäjään ja mielikuva puolestaan vastaanottajaan (Karvonen 1997, 32). Imagolla viitataan Karvosen mukaan viestinnälliseen merkkituotantoon, jossa erilaisin merkein ja symbolein viestitään vastaanottajalle. Kyseiset merkit voivat tarkoittaa muun muassa kaikkea kuvallista, kirjallista sekä musiikillista viestintää. Merkkituotannot eivät suoraan aiheuta juuri tiettyjä mielikuvia vastaanottajille, vaan ihmisten mielissä muodostetut merkitykset vaihtelevat

esimerkiksi ihmisten välillä riippuen yksilön tarpeiden tai elämäntilanteen pohjalta (Karvonen 1997, 32.) Mielikuvat ovat siis ihmisten mielissä olevia käsityksiä ja tulkintoja asioista (Karvonen 1999, 41–43). Mielikuvien voi ajatellakin syntyvän skeemojen ohjaamina, niin että muistin ja aiempien kokemusten pohjalta yhdistetään oletuksia, uskomuksia ja arvostuksia havaitusta kohteesta (Karvonen 1999, 54). Näin esimerkiksi uutisartikkelin lukeneet henkilöt voivat kaikki tulkita ja luoda omanlaisensa ja erilaiset mielikuvat luetusta aiheesta, riippuen omista kokemuksistaan ja uskomuksistaan tai ennakko-oletuksistaan.

Mielikuvien syntyyn voi kuitenkin yhteisenä tekijänä vaikuttaa laajempi konteksti, jossa mielikuvia muodostetaan. Tämä voi olla esimerkiksi suomalainen yhteiskunta. Tässä tutkielmassa ymmärrän mielikuvien muodostuvan sosiaalisen representaation tavoin eli sosiaalisesti. Sosiaalisia representaatioita tutkiessa tarkastelu keskittyy ihmisten arkiymmärryksen muodostumiseen eri ilmiöistä (Sakki ym. 2014, 323). Sosiaalisten representaatioiden tutkimuksessa paneudutaan juuri mielikuvien sisältöön ja niiden muodostumiseen sekä mahdolliseen muutokseen. Sosiaaliset representaatiot sosiaalisen konstruktion tavoin kuvaavat ja luovat sosiaalista todellisuutta. Sosiaalisten representaatioiden keinoin on mahdollista kuvata ja tarkastella jostakin kohteesta tai ilmiöstä muodostettavia mielikuvia, sekä sitä millä tavoin mielikuvat muokkaavat ja rakentavat sosiaalista todellisuutta. Nämä sosiaalisesti rakentuneet mielikuvat voivat olla vaikuttamassa sosiaaliseen todellisuuteen esimerkiksi lainsäädännön tai institutionaalisten käytäntöjen muodossa. (Sakki ym. 2014, 320–323.)

Esimerkiksi kuvien ja kuvastojen tutkimuksessa on todettu, että eri medioissa toistuvat kuvat saavat lopulta sosiaalisen luonteen ja alkavat näin ohjata ja muodostaa käsityksiä kyseisen ilmiön luonteesta (Sakki ym. 2014, 325). Median luomia mielikuvia ja niiden syntyymiseen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu muun muassa tarkastelemalla, miten mielenterveysongelmaisia kuvataan tv-ohjelmissa (Rose 1998, viitattu lähteessä Sakki ym. 2014, 325). Mielenterveysongelmaisista luotiin tutkimuksen mukaan negatiivista mielikuvaa, kun heidät esitettiin television ohjelmissa poikkeavina ja yksinäisinä. Mielikuvaa heidän erilaisuudestaan ja vaarallisuudestaan voimistettiin muilla efekteillä kuten musiikilla ja valaistuksella (Sakki ym. 2014, 325).

Tutkielmassani siis käsittelen ihmisille muodostuvia mielikuvia nuorista rikoksentekijöistä sosiaalisena ilmiönä ja sosiaalisesti muodostuneella todellisuutena enkä yksittäisen ihmisen

omana päänsisäisenä todellisuutena. Seuraavassa kappaleessa avaan tarkemmin sitä, miten media on vaikuttamassa yleisemmin mielikuviin, vaikka yksilön oma kokemusmaailma ja muu ympäröivä todellisuus on myös siihen aina vaikuttamassa.

3.2 Media mielikuvavaikuttajana

Media on sen moninaistumisen myötä yhä tiiviimmin osana ihmisten arkea ja näin kertomassa mitä laajimmissa määrin eri aiheista monista eri formaateista käsin. Muun muassa televisiossa, sosiaalisessa mediassa ja sanomalehdissä on kaikkien saatavilla tietoa eri näkökulmista niin maailmanpolitiikasta kuin siitäkin mikä on trendikkäin tapa nuorelle aikuiselle viettää vapaa-aikaa. Voidaan puhua, että elämme mediakulttuurissa ja mediatulvan keskellä, jolloin median eli joukkoviestinnän tuotosten analyysi voi kertoa paljonkin yhteiskunnan ja kulttuurin tilasta ja sen muutoksista (Kantola & Mörä 1998, 5-6).

Media on yksi yhteiskunnallinen toimija, jolla on julkisuusvaltaa ja vaikutusta yleiseen keskusteluun sekä ihmisten ajatuksiin ja asenteisiin vahvistaen tai muuttaen niitä (Kuutti 2008, 123). Media tiedotusvälineenä välittää aktiivisena toimijana viestejä yleisölle. Aktiivisena toimijana tarkoitetaan sitä, että jo media tulkitsee ja suodattaa omista lähteistään tulevaa informaatiota omien tarkoituksensa ja tietorakenteidensa pohjalta (Kuutti 2008, 79.) Medialla on rooli ja valta mielikuvien synnyssä. Karvosen mukaan mediavälitteisten mielikuvien synnyssä median kuluttajat muodostavat omat käsityksensä ja mielikuvansa sen pohjalta mitä ja miten mediassa asioita on ensin käsitetty ja sitten tulkittu ja esitetty (Karvonen 1999, 78). Media luo sanavalinnoillaan ja esitystavallaan mielikuvia yleisölle (Kuutti 2008, 91, 99). Mediakäsittelyssä siis esiintyy joidenkin aiheiden kohdalla median omia tulkintoja, jotka yleisön voi olla haastava erottaa faktoista (Kuutti 2008, 79). Tulkinnat voivat toimittajien lisäksi olla lähteiden eli esimerkiksi haastateltavien esittämiä arvoja tai oletuksia. Medialla on valta valita, missä valossa asiat esitetään ja näin vaieta tai vastaavasti vahvistaa valikoiden asioita teksteissään, jotka yleisö tulkitsee (Kuutti 2008, 86.) Tämän tyyppisen mediaretoriikan taustalla on erilaisia intressejä, kuten uutisarvoisuuden ja dramaattisuuden hakuisuus tai pyrkimys vastata kohderyhmän tarpeisiin ja haluihin (Kuutti 2008, 79, 83).

Yksittäisistä aiheista voi muotoutua lopputulokseltaan erilaisia näkökulman laajuudesta, taustatietojen määrästä ja valikoinnista sekä painottamisesta riippuen (Kuutti 2008, 86–87). Media tuottaa siis todellisuutta tuottamalla omia tulkintojaan (Karvonen 1999, 85).

Mielikuvien ja median suhteen avaamiseksi on olennaista selventää yleisön, joukkoviestinnän sekä sosiaalisen todellisuuden suhdetta, jota muun muassa Juha Panula on pyrkinyt eri yleisötutkimuksellisten perinteiden kautta avaamaan (Panula 1997). Median vaikutustutkimukseen kuuluvan agendatutkimuksen mukaan viestimet luovat aktiivisesti todellisuutta käsitteellistämällä, tulkitsemalla ja määrittelemällä aiheitaan omien normiensa ja tapojensa ohjaamina. Eli viestimet kehystävät julkaistavat asiat ja rajaavat yleistä keskustelua ja näin siis esittävät valikoidun version todellisuudesta. Täysin objektiivisen todellisuuden kuvaaminen ei näin ole mediassa mahdollista. Vaikka yleisö omista lähtökohdistaan käsin tulkitsee ja kehystää median viestejä, niin se kohtaa samalla myös jo valmiiksi kehystettyjä aiheita. (Panula 1997, 106–110.) Yleisölle muodostuva mediatodellisuus muistuttavat aina jossain määrin viestimien omaa mediatodellisuutta. Tämän muodostuksessa viestimien vaikutus on suurempi ja yleisön oman kokemusmaailman merkitys puolestaan heikompi, mitä etäisempi aihe yleisölle on. (Panula 1997, 110.) Median vaikutusvalta yhteiskunnassa perustuu näin siihen, että se nostaa tietyt aiheet puheenaiheeksi ja määrittää mitkä ovat ne asiat, joista yleisö voi luoda käsityksiä ja mielikuvia (Nieminen & Pantti 2004, 164-165).

3.3 Ilta-Sanomat mediana ja puheenaiheiden synnyttäjänä

Suomalaiseen iltapäivälehdistöön voidaan katsoa kuuluvaksi pääasiassa kaksi hallitsevaa mediaa, Ilta-Sanomat ja Iltalehti. Iltapäivälehdistö on muuttunut ja uudistunut 2000-luvulle tultaessa muun muassa siinä suhteessa, että sen toiminta on painottunut yhä enemmän verkkoon. Ilta-Sanomat kuuluu Sanoma-konserniin ja on Helsingin Sanomien jälkeen toiseksi suurin sanomalehti Suomessa ja Suomen suurin iltapäivälehti. Ilta-Sanomat ilmestyy printtiversiona kuusi kertaa viikossa ja sen verkkosivusto on Suomen suosituin verkkomedia (TNS Metrix). Ilta-Sanomien verkkopalvelussa on vuoden 2016 aikana ollut viikoittain keskimäärin noin 2 miljoonaa kävijää (tilanne vko 46/2016 TNS, 15–74 vuotiaat suomalaiset).

Ilta-Sanomista ja iltapäivälehdistä mediana on suurimmalla osalla ihmisillä varmasti tietynlainen mielikuva. Ilta-Sanomien tämän hetken muoto ja tyyli on muotoutunut erinäisten ulkopuolelta tulleiden yhteiskunnallisten muutosten ja pakotteiden myötä, jotka ovat vaikuttaneet oleellisesti myös mediakenttään. Tabloidisoinnilla tarkoitetaan muun muassa uutisten muuttumista kaupallisempaan suuntaan, jolloin uutisten sisältö muuttui enemmän tunteisiin vetoavammaksi ja viihteellisemmäksi. Kyseinen mediakentän ilmiö on havaittavissa laajasti eri medioissa, mutta perinteisesti iltapäivälehdet, kuten Iltalehti ja Ilta-Sanomat nähdään räikeimpinä esimerkkeinä tabloidimedioista. Uutiset ovat sensaationhakuja ja niissä sekoittuu tällöin yksityinen ja julkinen, sekä uutinen ja viihde. (Nieminen & Pantti 2004, 94–96.) Iltapäivälehtien sisältöön vaikuttanut tabloidisoituminen tapahtui Suomen mediakentällä 1980-luvulla ja tätä voidaankin kutsua iltapäivälehtien ajanjaksoksi. Tällöin iltapäivälehdet muuttivat tyyliään rajusti ja Ilta-Sanomat painottikin vielä ennen tätä uutisjournalismia sekä oli sanomalehtimäisempi. (Saari 2007; Syrjälä 2007.) Ilta-Sanomat ei siis ole alkujaan ollut läheskään niin viihteellinen kuin nykypäivänä. Median ja yhteiskunnan muutosta tarkastellut Kivioja (2008, 205) on todennut myös muiden medioiden muuttuneen viihteellisempään suuntaan iltapäivälehtien tavoin.

Ilta-Sanomat iltapäivälehtenä kuuluu siihen kategoriaan, joka on mediana herättänyt paljon erilaisia mielipiteitä suuntaan ja toiseen. Suuresta kritiikistäkin huolimatta iltapäivälehtien voidaan ajatella olevan merkittävässä asemassa yhteiskunnassa puheenaiheiden herättäjänä (Kivioja 2008, 18). Iltapäivälehdeillä viitataan Suomessa yleensä joko Ilta-Sanomiin tai Iltalehteen. Kansainvälisesti iltapäivälehdistä puhutaan muun muassa keltaisena lehdistönä ja tabloideina, joihin liitetään usein muun muassa sensaationhakuisuus, viihteellisyys ja nopeasti omaksuttava sisältö. (Kivioja 2008, 14.) Iltapäivälehdeille on ominaisia lööppi-otsikot, jotka ovat tärkeitä ja selkeästi esillä olevia. Niiden tarkoituksena on mainostaa lehteä sekä antaa tietoa journalismin sääntöjen ja vastuun mukaisesti. (Syrjälä 2007, 5.)

Heikki Saari on kirjoittanut iltapäivälehdistöllä olevan suuri merkitys puheenaiheiden tuottajana ja iltapäivälehdet ovatkin tietoisesti muuttuneen median myötä pyrkineet tuottamaan puheenaiheita synnyttävää journalismia. Saari onkin käyttänyt termiä puheenaihejournalismi. Iltapäivälehdeille tyypillistä on tuottaa puheenaiheita paisutetun, pilkotun, dramatisoidun ja visualisoidun tyylin keinoin. (Saari 2007, 254, 257.) Iltapäivälehdet ovat kaupallistumisen myötä viihteellistyneet muiden medioiden tavoin ja juttujen aiheet ovat usein muun muassa juuri onnettomuudet ja rikokset (Saari 2007, 249).

Median voidaan ajatella määrittävän mitkä aiheet nousevat puheenaiheiksi ja esille. Medialla on valta määrittää mitkä uutiset ja asiat ovat niitä tärkeimpiä, kun se valikoi suuresta määrästä aiheita juuri ne tietyt. Näille valikoiduille aiheille annetaan mediassa sen määrittämässä määrin tilaa ja aikaa, jolloin ihmiset sisäistävät median tärkeysjärjestyksen oikeaksi. (Nieminen & Pantti 2004, 165.) Eli jos mediassa annetaan paljon tilaa nuorisoriikollisuutta käsitteleville uutisille, niin on ihmisten luonnollista ajatella aiheen olevan jollain tapaa ajankohtainen ja ilmiössä mahdollisesti tapahtuneen jonkinlaisen muutoksen, koska se nostetaan uutisissa esille.

Kaupallisen lehdistön syntyessä tekstien mielikuvia ja tulkintoja synnyttävä puoli on siirtynyt enenevässä määrin toimittajalle, joka edustettavan lehden kontekstissa valikoi juttuaiheet ja mistä näkökulmasta niistä kirjoittaa (Nieminen & Pantti 2004, 248). Esimerkiksi Ilta-Sanomien juttua kirjoittava toimittaja tekee todennäköisesti julkaisua ainakin jossain määrin Ilta-Sanomien toimituksen asettamissa rajoissa ja tavoitteissa, jolloin jutun synnyttämät mielikuvat ovat ainakin osittain lähtöisin toimittajalta ja toimituksesta.

Lööpit ovat siis iltapäivälehtien tavaramerkki. Hanna Syrjälä (2007) tarkasteli Ilta-Sanomien ja Iltalehden otsikoita ja sitä, olivatko väkivallan määrä ja järkyttävyys lisääntyneet iltapäivälehtien lööpeissä 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Tuloksena todettiin lööppien väkivaltaistuneen erityisesti 2000-luvulle tultaessa ja rikosaiheisia uutisia oli eniten kaikista uutisaiheista vuosina 2005–2006. Myös henkirikosten todettiin yleistyneen otsikoissa ja iltapäivälehdissä muodostui tapa seurata yksittäistä henkirikostapausta pidempään. Iltapäivälehtien todettiin tutkimuksen perusteella tuovan yhä enemmän väkivaltaa lukijoiden arkeen tunteisiin vetoavamman rikosuutisoinnin kautta. Syrjälä myös tuo ilmi, kuinka 2000-luvun alussa selkeästi lisääntynyt väkivaltautisointi, jossa hyödynnettiin tunteisiin vetoavaa esitystapaa aiheutti julkista keskustelua ja kanteluita asiasta, mikä puolestaan rauhoitti ja muutti väkivaltautisoinnin tapaa ainakin joksikin aikaa. (Syrjälä 2007, 64–65.) Rikosuutisoinnin tutkimuksesta ja sen vaikutuksista yleisemmin avaan seuraavassa luvussa tarkemmin.

3.4 Rikosuutisoinnin tutkitut vaikutukset ja moraalinen paniikki

Rikosten ja median suhdetta on tutkittu entistä yhteiskunnallisemmasta näkökulmasta kriittisen kriminologian myötä. Juuri rikosuutisten tutkimisen voidaan ajatella olevan myös

yhteiskunnan tutkimusta ja ilmentävän yhteiskunnan ja kulttuurin pohjavirtoja, kun tarkastellaan mitä asioita uutisoinnissa nostetaan esille tai jätetään kertomatta. Yhteiskunnan kehityksen suunta näkyy myös rikosjournalismissa sen sisällön ja yleisön kiinnostuksen muuttuessa. Rikosten ja henkirikosten kiinnostus pohjautuu tutkimusten mukaan siihen, että niiden avulla yhteiskunnan arvot tulevat näkyviksi. Rikosuutisointi ja niistä syntyvä keskustelu muokkaavat yhteiskunnan arvoja. (Mäkipää & Mörä 2009, 207–209.) Väkivallasta ja rikoksista uutisoinnin yleisyyteen ja uutisarvoon voidaan nähdä vaikuttavan kyseisten aiheiden yksinkertaisuus, toistuvuus, voimakkuus ja negatiivisuus (Gunterin & Harrisonin 2003, 205, Kunelius 1998, 171–172; Syrjälä 2007).

Pääosin median vaikutukset ovat tiedostamattomia, jotka johtavat toimintaan juuri asenteiden, ajattelun sekä tietorakenteiden kautta (Salokoski & Mustonen 2007, 17). Eri mediakanavat ovat muokkaamassa käsityksiä eri sosiaaliryhmistä. Toistuvasti ja ylikorostuneesti mediassa esiintyvät stereotyyppit ja asenteet ovat niitä voimakkaimpia. (Salokoski & Mustonen 2007, 35.) Shrum (2001) on kirjoittanut median luomista asenteista ja niiden omaksumisesta, että mediaa seuraavan henkilön sosioekonominen tausta, persoona ja mediasisältöjen kriittinen työstäminen vaikuttavat tähän oleellisesti. Voimakkaat, pysyvät ja toistuvat mediasta havaitut asenteet todennäköisemmin kuitenkin omaksutaan ja ne johtavat toimintaan (Salokoski & Mustonen 2007).

Nuorisorikollisuuden tutkiminen Suomen mediassa on pääosin ollut eri yksittäisten tapausten tarkasteluun kuten koulusurmiin keskittyvää (esim. Raittila ym. 2008). Median vaikutusta nuorisorikollisuuteen taas on myös tutkittu vähän (Kivivuori 2009), mutta aihe on noussut keskeiseksi erityisesti koulusurmista uutisointien myötä. Suomessa on tutkittu rikosten ja väkivallan uutisoinnin lisääntyneen viimeisien kymmenien vuosien aikana (Kivivuori 2002). Tämän kaltaisten teemojen suuri rooli mediasisällöissä vaikuttaa katsojan käsityksiin ympäristöstään todellisuutta väkivaltaisempaan ja pelottavampana paikkana (Shrum 1999, viitattu lähteessä Mustonen 2001). Väkivaltaa ja vaaraa on tutkimuksen mukaan korostettu ja liioiteltu rikos- ja onnettomuus uutisoinnissa (Saloniemi & Suikkanen 2006, viitattu lähteessä Salokoski & Mustonen 2007).

Laaja rikosuutisointi ja väkivaltarikosten ylikorostaminen voivat vaikuttaa yleisesti pelkoihin ja epäluottamukseen (Mustonen 2001, 93–94) sekä kriminaalipoliittisiin mielipiteisiin ja tunneperäiseen turtumiseen (Kivivuori 2004). Moraalinen paniikki on Stanley Cohenin (1973) määrittelemä käsite, jonka pohjalta on voitu pohtia, liioitteleeko tai

luoko media kokonaan alusta joitain yhteiskunnan ongelmia antamalla vääristyneen kuvan jostakin ilmiöstä tai uhkaavan kuvan tietyistä ihmisryhmistä. Moraalisen paniikin aiheuttajiksi on voitu nähdä muun muassa nuorisojengejä tai huumeiden käyttäjiä. (Mäkipää & Mörö 2009, 210.)

Cohen on teoksessaan *Folk Devils and Moral Panics: The Creation of the Mods and Rockers* (1972) avannut moraalisen paniikin syntyä ja median vaikutusta siinä ns. Mods and Rockers -ilmiön kohdalla, jolloin tietyillä Englannin alueilla paheksuntaa aiheutti sinne loma-aikoina rantautuvat nuorisojoukot. Media käsitteli ilmiötä maailmanlaajuisestikin luoden osaltaan moraalista paniikkia kohdistuen nuorisoon (Cohen 1972, 218). Kyseisestä Mods and Rockers -ilmiöstä muodostui kansalaisille osittain median vaikutuksesta stereotyyppisiä käsityksiä liittyen nuoriin ja kyseinen ilmiö koettiin uhaksi muun muassa yhteiskunnalliselle järjestykselle. Cohen on kirjoittanut, kuinka erityisesti työväenluokkaiset nuoret pojat on leimattu väkivaltaiseksi ja häiriökäyttäytyväksi ryhmäksi. (Cohen 1972.)

Mirka Smolej on väitöskirjassaan (2011) tarkastellut uutisoinnin ja pelon kasvu yhteyttä toisiinsa. Kyseisen tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että muiden tutkimusten mukaisesti rikosuutisointi lisääntyi Suomessakin 1990-luvulla. Smolej'n tutkimuksen mukaan rikosuutisten kuluttaminen oli yhteydessä pelkoon rikoksen uhriksi joutumisesta sekä alentuneeseen sosiaaliseen luottamukseen etenkin nuorten vastaajien kohdalla. Näin rikosuutisten tai median kuluttaminen myös vaikutti käyttäytymiseen. Esimerkiksi Smolej'n tutkimustulosten mukaan iltapäivälehtiä säännöllisesti lukevat välttävät muita enemmän liikkumista kotinsa lähistöllä iltaisin. Rikosmedian vaikutus pelkoihin tai käyttäytymiseen ei myöskään Smolej'n mielestä ole todennäköisesti niin yksiselitteistä, vaan monet muut vaikuttavat tekijät ovat usein yhteydessä joko kasvavaan pelkoon tai rikosuutisoinnin määrään. (Smolej 2011.)

Valtteri Härmälä on tarkastellut media-aineiston avulla nuorison tekemää rikollisuutta tai häiriökäyttäytymistä tutkimalla keskustelua nuorisojengeistä, jota käytiin syksyn 1978 aikana lehdistössä (Härmälä 2012). Härmälän sosiaalishistorian oppiaineeseen tehdyssä Pro gradu -tutkielmassa esiteltiin kolme aineiston pohjalta löydettyä diskurssia; kurittomuusdiskurssin, muutosturssin ja aktiivisen nuoruuden diskurssin. Kyseisessä tutkielmassa jengeihin kohdistui aineiston perusteella huolta ja huomiota uhkakuviiin liittyen, joilla oli vahva moraalinen ulottuvuus. Tämä liittyi jengien yhteiskunnallisia

normeja rikkovaan olemukseen ja huoleen vieraantumisesta yhteiskunnasta. Poikkeaminen yhteiskunnallisesti hyväksytystä mallista teki jenginuorista ongelman. (Härmälä 2012.)

4. TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA MENETELMÄ

Tämän tutkielman tarkoituksena on tutkia Suomen suurimmassa verkkomediassa eli Ilta-Sanomissa ilmestyneitä nuorisoriikollisuutta käsitteleviä verkkoartikkeleita. Tavoitteena on tutkielmani avulla osallistua julkiseen ja tieteelliseen keskusteluun nuorisoriikollisuudesta ja median mielikuvavaikuttajuudesta tämän hetken yhteiskunnassa. Tässä luvussa avaan tarkemmin tutkimuskysymyksiäni, tutkielman metodisia lähtökohtia, aineistoa sekä soveltamani analyysimenetelmiä.

4.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimusaiheekseni olen valinnut nuorisoriikollisuuden ilmiön tarkastelun verkkomediassa. Tässä tutkielmassa on tarkoituksena selvittää, millaista kuvaa nuorisoriikollisuudesta luodaan diskursiivisesti mediassa. Tarkastelen mediassa esiintyviä diskursseja nuorisoriikollisuudesta ja niiden pohjalta tulkitsen millaisia mielikuvavaikutuksia media ilmiöstä tuottaa. Aineistona tutkielmassa on Ilta-Sanomien verkkoartikkelit ajanjaksolta 2016–2014.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. *Millaisia diskursseja Ilta-Sanomien nuorisoriikollisuutta käsittelevissä verkko uutisissa esiintyy?*
2. *Millaisia mielikuvia nuorisoriikollisista aineistossa esiintyy?*

4.2 Sosiaalinen konstruktionismi

Tutkielmani teoreettisena lähtökohtana on sosiaalinen konstruktionismi, koska näen median osallistuvan luomaan kuvaa nuorisorikollisuuden tilasta Suomessa. Sosiaalinen todellisuus järjestyy ja rakentuu puhutun tai kirjoitetun kielen kautta siten, että kielellä merkityksellistetään kohde (Jokinen ym. 1993, 18). Peter Bergeriä ja Thomas Luckmania voidaan pitää keskeisinä konstruktionismin eli todellisuuden sosiaalisen rakentumisen määrittelijöinä. Arkielämän tieto heidän näkemyksensä mukaan konstituoituu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Sosiaalinen konstruktionismi viitekehyksessä merkitsee näin sosiaalisen todellisuuden rakentumista sosiaalisessa ja kielellisessä vuorovaikutuksessa. (Berger & Luckman 1994.) Tieto ei siis ole suora havainto ympäröivästä maailmasta, vaan se rakentuu vuorovaikutuksessa ja on sidonnainen ympäristöön ja kulttuuriin. Yksilön ja sosiaalisen maailman suhde on dialektinen siinä mielessä, että ihminen sosiaalista maailmaa tuottavana asiana on myös osa sosiaalista maailmaa ja sen sosiaalinen tuotos (Jokinen ym. 2016, 252). Bergerin ja Luckmannin mukaan näyttäytyvä arkitodellisuutemme on arkielämän tietoa, joka on käytännössä kielen avulla luotua sosiaalista konstruktia. Ihmiset elävät vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja vuorovaikutuksen kautta ihmisten omat kokemukset ovat välillisestikin vaikuttamassa toisiinsa. (Berger & Luckmann 1994, 34.)

Vuorovaikutuksen ja siinä etenkin kielen avulla voidaan tyypittää arkielämän kokemuksia ja ne voidaan ryhmitellä kategorioiksi. Kieli yhdistää näin todellisuuden eri alueet ja luo käsityksiä yhdistäen ne mielekkääksi laajemmaksi kokonaisuudeksi. (Berger & Luckmann 1994, 34, 49.) Toiminnan kyseenalaistaminen näin myös on lopulta tarpeetonta sen totunnaistuttua tietyn rakennetun todellisuuden ja tiedon käsityksen avulla (Berger & Luckman 1994). Tällä voidaan selittää myös sitä, miten median tuottamaa tietoa voidaan pitää kyseenalaistamatta hyväksyttävänä ja oikeana todellisuutena. Sosiaalisen konstruktionismin keinoin, voidaan tarkastella niitä näkökulmia, miten asioita määritellään ja kategorisoidaan. Sosiaalisen konstruktionismin ohjaamana voidaan tarkastella, miten nuorisorikollisuutta konstruoidaan eli määritellään mediassa.

Ilmiöiden tarkastelu kielellisinä ja tekstuaalisina on yleistynyt ajan mittaan myös yhteiskuntatieteissä ja median analyysi tarjoaakin kiinnostavan näkökulman yhteiskunnan ja kulttuurin muutosten tarkastelulle. Yhteiskuntatieteissä korostuu ajatus viestinnän luonteesta

merkityksiä tuottavana toimintana. (Kantola ym. 2003.) Medialla on suoria ja epäsuoria vaikutuksia ihmisten tapaan havaita todellisuutta, joka taas vaikuttaa heidän toimintaansa (Salokoski ja Mustonen 2007, 15). Nuorisoriikollisuuden tarkastelu media-aineistolla antaa laajan kuvan siitä miten ja millä tyyllillä ilmiötä mediassa käsitellään. Näin median käyttämää kieltä tutkimalla voidaan tulkita sen luomaa kuvaa nuorisoriikollisuudesta, joka todennäköisesti vaikuttaa myös lukijoiden mielikuviin ja käsityksiin aiheesta. Sosiaalinen konstruktionismi on näin ehkä välttämätönkin lähtökohta tutkimuksessa.

Tutkielmassani lähdän liikkeelle siitä oletuksesta, että median tapa puhua ja siihen liittyvä kielenkäyttö sekä tavat representoida nuorisoriikollisuutta rakentavat osaltaan sosiaalista todellisuutta. Median tuottamalla kuvalla, tiedolla ja käsityksillä nuorisoriikollisuudesta ja nuorisosta on todennäköisesti myös vähintäänkin välillisesti jonkinlaisia vaikutuksia nuorille itselleen. Tiedotusvälineiden vaikutusvalta on kielellistä ja diskursiivista, jolloin tavalla esittää asioita pystytään tekemään niistä merkityksellisiä (Fairclough 1997, 10). Joukkotiedotusvälineet kykenevät näin vaikuttamaan muun muassa uskomuksiin, arvoihin, sosiaalisiin suhteisiin ja tietoon (Fairclough 1997, 10). Ilta-Sanomien vaikutusvaltaan liittyy yhtenä olennaisena tekijänä sen laaja levikki. Kyseinen lehti on Suomen suurin verkkomedia ja se muiden medioiden ja lehtien tavoin omalla tavallaan ja tyyllillään tuottaa kuvaa nuorisoriikollisuudesta lukijoille. Tällä viitataan siihen, että vaikka yhteiskunnassa on erilaisia tapoja kuvata nuorisoriikollisuutta ja nuorisoa, niin artikkeleiden takana olevat toimittajat ja mahdolliset muut tekijät toimivat ja tekevät valintoja jossakin kontekstissa, joka voi olla yhteiskunta tai sanomalehti, jossa tekstit ilmestyvät.

4.3 Aineiston ja sen rajaaminen

Käytän tutkielmassani media-aineistona Ilta-Sanomien nuorten Suomessa tekemiä rikoksia käsitteleviä verkkoartikkeleita. Aineistokseni olen valinnut Ilta-Sanomat, koska se on noussut muutaman viimeisimmän vuoden aikana maan suosituimmaksi uutismediaksi verkossa (TNS Metrix). Lehden viikkotavoitettavuus verkossa on keskimäärin 1 884 000. Näin voidaan olettaa, että kyseinen media on osana vaikuttamassa lukuisten suomalaisten mielipiteisiin ja asenteisiin. Tämän kaltaisen aineiston avulla pyrin hahmottamaan nuorten rikosuutisoinnin luonnetta ja puhetapaa.

Kiviojan mukaan vuonna 2007 iltapäivälehdet muuttivat toimintatapaansa radikaalisti juuri verkkolehden osalta. Tällöin iltapäivälehdet kohdensivat uutisoinnin tuoreimman kärjen internettiin eikä netissä julkaistut jutut enää olleet täysin samoja kuin painetussa lehdessä. (Kivioja 2007, 7.) Verkkootikkeleiden valitseminen tutkimusaineistoksi onkin mielestäni ajan henkeä kuvaavin vaihtoehto. Aineistonani käsittelemäni artikkelit ovat Ilta-Sanomien verkkosivuilla julkaistuja artikkeleita, eli ne eivät välttämättä ole julkaistu painetussa lehtiversiossa. Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskuksen julkaisussa kuvaillaan suomalaisten tämän hetken uutismedian käyttöä verkossa (Reunanen 2016). Julkaisun mukaan ilman internetyhteyttä Suomessa on vain 6% väestöstä ja viikkotavoittavuus verkkouutisilla oli Suomessa 89% vuonna 2015. Perinteisistä välineistä uutisia seurasi 87% suomalaisista. (Reunanen 2016, 2.) Ihmisten pääseminen internettiin ajasta ja paikasta riippumatta on 2010-luvulla helpompaa muun muassa älypuhelinien ja tablettien myötä. Uutislähteenä perinteisten lehtien painettujen versioiden lisäksi käytetään enenemissä määrin verkkosovelluksia sekä sosiaalista mediaa, jossa verkkouutisia välitetään Suomessa ahkerasti muille (Reunanen 2016, 3, 34). Suomessa iltapäivälehtien tarjoamat maksuttomat sisällöt ovat olleet vaikuttamassa myös siihen, että Suomessa sanomalehtien verkkosivustojen ja -sovellusten käyttö on poikkeuksellisen korkea kansainvälisesti verrattuna (Reunanen 2016, 3). Tutkimusten mukaan, mitä nuorempi henkilö on kyseessä, niin sitä todennäköisemmin pääasiallinen uutislähde on verkossa, tarkoittaen muun muassa verkkosovelluksia, sosiaalista mediaa tai blogeja (Reunanen 2016, 6). Älypuhelimet ja niiden avulla pääsy verkkoon ajasta ja paikasta riippumatta ovat oleellisesti vaikuttamassa verkkouutisten suosioon. Älypuhelinien uutiskäyttö onkin voimakkaasti yleistynyt ja uutisia on tapana seurata reaaliaikaisesti päivänmittaan omalta puhelimelta (Reunanen 2016, 11).

Artikkeliaineiston rajaaminen oli työläs ja monivaiheinen prosessi, koska aiheen hakusanakartoitus osoittautui monimutkaiseksi prosessiksi Ilta-Sanomien verkossa olevan hakukoneen alkeellisuuden vuoksi. Keräsin aineistoni artikkelit Ilta-Sanomien verkkoarkistosta hakusanoja käyttämällä, joita jouduin pohtimaan tarkkaan. Etsin aineistooni sopivia artikkeleita hakusanoilla: ”nuorisorikollisuus”, ”nuori riko*” ja ”nuorisojengi”. Rajasin hakusanat koskemaan vain uutisia. Käytin tutkimusaineiston etsimiseen vain kolmea hakusanaa, koska hakutuloksia tuli jo näillä muutamilla hakusanoilla reilusti yli 50 kappaletta ja uusien hakusanojen käyttö tuotti vain toistoa tai aineiston rajaaminen olisi muodostunut mahdottomaksi eli samat uutiset löytyivät useammilla hakusanoilla.

Näillä hakusanoilla artikkeleita Ilta-Sanomien uutisista löytyi yhteensä yli 50 hakutulosta. Päädyin rajaamaan aineistossani tarkasteleman nuorisorikollisuuden alle 21-vuotiaiden tekemäksi rikollisuudeksi Suomessa. Tätä ikärajausta aineistossani perustelen lainsäädännöllä, jonka mukaan alle 21-vuotias on lain silmissä nuori rikoksen tekijä.

Ilta-Sanomien arkistoista löytyi hakusanoilla lukuisia nuorten tekemiä rikoksia käsitteleviä uutisia. Joukossa oli niin yksittäisen nuoren, että nuorten ryhmässä toteutettuja rikostapauksia. Päädyin rajaamaan aineistoni ulkopuolelle uutiset, jotka käsittelivät rikoksia, joissa oli vain yksi epäilty. Tämän tyyppisiä rikostapauksia ei Ilta-Sanomien uutisissa esiintynyt kuin muutama, mutta ne olivat saaneet erittäin laajamittaista mediahuomiota tapausten harvinaisuuden ja poikkeavuuden vuoksi eli otsikoita näistä rikostapauksista oli paljon. Nämä muutamat tapaukset käsittelivät kaikki vakavaa henkirikosta. Päädyin rajaamaan nämä uutiset aineistostani pois, koska yksittäisen nuoren tekemä rikos eroaa tyyppiltään suuresti joukossa tehdystä rikoksesta. Lisäksi nuoren ja etenkin alaikäisen yksin toteuttama vakava rikos on poikkeuksellinen. Nuorten rikollisuudelle tyypillistä on sen toteuttaminen joukossa, joten tutkielmani kannalta tämä rajausta on relevantti.

Päädyin ottamaan aineistooni nuorisorikollisuutta käsitteleviä Ilta-Sanomien uutisia aikaväliltä 2014–2016. Olen halunnut tarkastella tutkielmassani nimenomaan ajankohtaista kuvaa nuorisorikollisuudesta mediassa. Vuonna 2014 on myös huomattavissa nuorisorikollisuudesta julkisesti puhuttaessa selkeä piikki ainakin Ilta-Sanomissa. Vuodelta 2013 ei löydy Ilta-Sanomien hakukoneesta yhtään hakutulosta hakusanoilla ”nuorisorikollisuus” tai ”nuorisojengi”. Hakusanalla ”nuori riko*” nuorten joukossa toteuttamaa rikosta käsittelevää artikkelia, joka sopisi aineistoni rajaukseen löytyi vuodelta 2013 vain pari kappaletta eli selkeästi vuotta 2014 ja tämän jälkeisiä vuosia vähemmän. Lisäksi perustelen aineiston aikaväliä sillä, että vasta viime vuosina on uutismedian seuraaminen reaaliaikaisesti verkossa yleistynyt nopeasti. Ilta-Sanomien nousivat Suomen suurimmaksi uutismediaksi verkossa juuri vuonna 2014, jonka jälkeen lehti on säilynyt suurimpana verkkomediana joka vuosi (TNS Metrix). Kävin läpi järjestelmällisesti hakusanoilla löytyneitä artikkeleita. Suuren osan haulla löytyneistä artikkeleista karsin heti pois aineistostani muun muassa sillä perusteella, että rikoksesta epäilty ei ollut alle 21-vuotias tai uutinen ei koskenut Suomessa tapahtunutta rikosta. Karsin hakutuloksista aineistoni ulkopuolelle myös uutiset, josta käsittelivät jotakin selvästi vanhaa rikosta, joka oli tapahtunut useampi vuosikymmen sitten.

Kaikissa uutisissa ei mainittu tekijän tai epäillyn ikää, mutta jos tekstissä käytettiin esimerkiksi termiä ”nuori”, ”nuorisojoukko”, ”nuorisojengi” tai ”nuoriso”, otin uutisen mukaan aineistooni. Vaikka en voinutkaan näissä tapauksissa olla varma kuuluvatko tekijät määrittelemääni ikäryhmään, niin perustelin kyseisten uutisten mukaan ottamisen sillä, että termeillä luodaan mielikuvaa juuri nuorista rikosentekijöistä, joita tutkielmassani tarkastelen. Yhdessä uutisessa käytettiin sanaa ”nuorehko”, jonka puolestaan jätin aineistoni ulkopuolelle, koska ajattelin termin voivan kuvata jo laajempaa ja vanhempaa ikäryhmää. Tutkimusaineistoni koostui lopulta yhteensä 46 nuorisoriikollisuutta koskevasta Ilta-Sanomien verkkouutisesta. Kopion kaikki aineistooni kuuluvat uutiset yhdelle Word-tiedostolle ja fonttikoolla 12 kertyi aineistoa yhteensä 50 sivua. En ottanut aineistooni analysoitavaksi uutisiin liitettyjä kuvia tai videoita, vaan analysoin diskursiivisesti vain uutisten tekstejä.

Aineiston artikkelit ovat iltapäivälehdelle tyypillisesti lähes kaikki melko lyhyitä (noin 200 sanaa). Muutama hieman pidempi uutinen, jossa tapausta käsiteltiin yksityiskohtaisemmin, mahtui myös aineistoon mukaan (yli 400 sanaa). Artikkelit verkossa ovat siis painetussa versiossa olevia juttuja lyhyempiä, joten verkkoartikkelit tuskin ovat yhtä yksityiskohtaisia kuin lehden jutut. Iltapäivälehtien jutut ovat muotoutuneet ajan saatossa ja osittain tabloidisoitumisen myötä lyhyiksi ja iskeviksi ja otsikot räväköiksi. Niistä löytyy usein myös joku ’koukku’ ja teksti on helposti luettavaa ja viihteellistä, joista voidaan nostaa helposti puheenaiheita. Analyysi jutuissa on vähentynyt ja visuaalisuus kuvineen lisääntynyt. (Saari 2007, 253, 254.) Ilta-Sanomien uutiset aineistossani noudattavat kaikki rakenteeltaan samaa kaavaa. Otsikko on usein iskevä ja tunteita herättävä. Otsikossa saattaa olla lainaus uhrilta tai poliisilta rikostapaukseen liittyen. Jos uutinen on keskivertoa pidempi, niin on siinä myös väliotsikoita, jotka noudattavat samaa kaavaa itse otsikoiden kanssa, eli ovat huomiota herättäviä ja houkuttelevat lukemaan eteenpäin uutista.

Aineistoni koostuu 46 uutisesta, joissa oli ollut useampi kuin yksi nuori rikoksen tekijä tai rikoksesta epäilty. Uutisista 7 käsitteli Tapanilan joukkoraiskaukseksi Ilta-Sanomissa nimettyä rikosta, 13 käsitteli Muhoksen perhekotisurmaksi nimettyä rikosta, 13 uutisessa puhuttiin pääkaupunkiseudun nuorisojengeistä ja 13 uutista käsitteli niin sanottuja muita yksittäisiä rikoksia, joita ei mielestäni voinut liittää mihinkään aiempiin tai suurempiin kategorioihin. Muutamit rikostapaukset ovat siis saaneet suurempaa huomiota Ilta-Sanomissa. Jengi-keskustelua, perhekodissa tapahtunutta surmaa ja joukkoraiskausta on Ilta-

Sanomissa seurattu pidemmällä aikavälillä ja uutisissa esiintyy myös paljon toistoa. Rikosuutisoinnin on todettu muuttuneen iltapäivälehdissä niin, että samoista rikostapauksista on tarve uutisoida otsikkotasolla useita kertoja tutkinnan ja oikeusprosessin edetessä. Näin voi myös syntyä lukijalle harha rikosuutisoinnin lisääntymisestä, vaikka kyseessä olisi toistuva uutisointi samasta rikoksesta. (Saari 2007, 210.)

4.4 Kriittinen diskurssianalyysi

Diskurssianalyysin keinoin on mahdollisuus ymmärtää syvemmin kieltä ja sen sosiaalista toimintaa, kuten valtakysymyksiä ja ideologioita sekä asenteita ja mielikuvia (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 170). Diskurssianalyysin lähtökohta on sosiaalisen konstruktionismin kanssa samankaltainen, koska sen mukaan todellisuus rakentuu sosiaalisesti kielenkäytön kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että kieli osallistuu sosiaalisen maailman rakentamiseen sille merkityksiä antamalla (Jokinen ym. 1999, 17–18). Näin myös tekstit sanomalehdissä ovat rakentamassa sosiaalista todellisuutta, johon on mahdollista päästä sisälle diskurssianalyysin avulla. Diskurssianalyttinen ote on valikoitunut tutkielmaani, koska kyseisen menetelmän avulla pystyn mielestäni parhaiten vastaamaan tutkimuskysymyksiini tarkastelemalla, miten uutistekstien välityksellä tapahtuva kommunikaatio mediassa luo yleisiä mielikuvia, joka muodostuu osaksi sosiaalista todellisuutta. Oletan, että mielikuvat nuorista rikosentekijöistä muodostuvat mediassa esiintyvien valtasuhteiden pohjalta ja niiden ohjaamina. Norman Fairclough on käsitellyt diskurssianalyysia median käyttämän kielen tulkinnassa muun muassa kirjassaan *Media Discourse* (1997). Hänen mukaansa etenkin muutosten tutkimisessa tiedotusvälineiden tekstejä tulisi nostaa esiin, koska ne ovat herkkiä sosiokulttuurisille muutoksille ja yhteiskunnalliset sekä kulttuuriset muutokset ilmenevät tiedotusvälineiden muuttuvissa diskurssikäytännöissä. (Fairclough 1997, 76.)

Diskurssi on tiedon tuottamista kielellä. Diskurssi on ryhmä lausumia, joilla representoidaan tietoa ja jotakin aihetta tietystä näkökulmasta. (Hall 1999, 98–99.) Diskurssit rakentavat sosiaalista todellisuutta olemalla säännönmukaisia vuorovaikutuksessa syntyneitä merkityssysteemejä (Jokinen ym. 1999, 27). Fairclough (1997) määrittelee diskurssin tietyksi tavaksi puhua, jolla muodostetaan sosiaalista todellisuutta eli käytäntöä. Faircloughin mukaan diskursseja on mahdollista analysoida tässä *sosiokulttuurisen käytännön* kontekstissa eli siinä sosiaalisessa ja kulttuurisessa yhteydessä, missä teksti

esiintyy. (Fairclough 1997, 79, 82, 101.) Sosiokulttuurinen käytäntö voi esimerkiksi laajemmin tarkoittaa yhteiskuntajärjestelmää tai vain yksittäistä mediaa kuten sanomalehteä.

Diskurssianalyysin keinoin ei ole tarkoitus etsiä suoraan syitä ilmiöille, vaan tutkimuskohteena on ennemminkin ne tavat, joilla ilmiöitä ja niiden syitä kuvataan ja nimetään. Diskurssianalyysissa pohditaan miten kielenkäytöllä toimijat tekevät ymmärrettäväksi asioita ja miten kieli on sosiaalista todellisuutta rakentavana ja seurauksia synnyttävä osa. (Jokinen ym. 1999, 18.) Sosiaalista todellisuutta ja sen rakentumista selitetään diskurssianalyysissa tarkastelemalla tapoja, joilla ilmiöitä kuvataan. Diskurssianalyysissa keskitytään siihen, millaiset selitykset ja kuvaukset ovat erilaisissa tilanteissa ja keskustelun kohdissa ymmärrettäviä eli huomioidaan merkityksiä etsiessä niiden kontekstuaalisuus. Tästä johdetaan millaisia seurauksia ja sosiaalista todellisuutta noilla selityksillä voidaan rakentaa. Diskurssianalyysissa otetaan siis lähtökohdaksi sosiaalisen konstruktionismien mukaisesti kieli ja sen seurauksia tuottava luonne. (Jokinen ym. 1999, 18; Jokinen ym. 1993.) Asioiden merkityksellistäminen ja sosiaalisen todellisuuden rakentaminen tätä kautta on aina sidoksissa aikakauteen ja sen kulttuuriin (Jokinen ym. 1999, 25).

Norman Fairclough on käsitellyt diskurssianalyysia median käyttämän kielen tulkinassa ja muun muassa kirjassaan *Media Discourse (1997) kriittinen diskurssianalyysi* esittelee yhdeksi diskurssianalyysin muodoksi. Kriittisessä diskurssianalyysissa tarkastellaan sekä kieltä yhteiskunnallisena tuotoksena, että yhteiskunnallisena vaikuttajana. Tämän dialektisen suhteen välinen jännite on kriittisen diskurssianalyysin tutkimuskohteena. Kriittinen diskurssianalyysi on Faircloughin mielestä tarkoitettu juuri käsittelemään tiedotusvälineiden diskursseja. (Fairclough 1997, 73–76.)

Fairclough esittelee kriittisen diskurssianalyysin paljastavan puhetavoissa piilevän vallan. Kriittinen diskurssianalyysi on keino saada kielessä esiintyviä piileviä valtasuhteita esille puhetapoja tarkastelemalla. Median käyttämän kielen yhteys vallankäyttöön toteutuu huomaamattomissa syy-seuraussuhteissa, jotka kriittinen lähestymistapa paljastaa. Valtarakenteen muokkaantuvat tai pysyvät ennallaan kielenkäytön tavasta riippuen. (Fairclough 1997, 75.) Kriittisen mediatutkimuksen tavoitteena on selvittää yhteiskunnan ja median välisiä valtarakenteita eli muun muassa, kuinka media ylläpitää yhteiskunnan luokkasuhteita (Mosco 1983, 239–243; Fejes 18985, 517–517, viitattu lähteessä Panula 1997, 286). Kriittinen tutkimus voi siis paljastaa, miten Ilta-Sanomien tuottavat uutisissaan

puhetavallaan suhdetta nuorisorikollisten ja eri auktoriteettien välille. Tätä voidaan lähestyä esimerkiksi sen perusteella ketkä puheellaan hallitsevat uutisissa ja mitä syitä rikoksille annetaan.

Diskurssianalyysin keinoin tutkitaan miten kieli ilmenee eri tilanteissa ja yhteiskunnassa eli miten diskurssien merkitykset ovat aina kontekstisidonnaisia ja syntyvät vuorovaikutuksessa kielellisen viestin vastaanottajan ja tuottajan kanssa. Samat sanat ja diskurssit voivat eri tilanteissa ja ajassa eli kieltä ympäröivässä todellisuudessa saada eri merkityksiä. *Konteksti* onkin olennainen monikerroksinen käsite diskurssitutkimuksen ymmärtämiseksi. Konteksti voi tarkoittaa diskurssien tutkimisessa eri laajuuksissaan niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat merkityksien rakentumiseen tai niiden tulkitsemiseen. Tekstiä ja sen diskursseja voidaan tulkita mikro- ja makro tasoilla ja niiden välimaastossa. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 28–31.) Kriittisessä analyysissä korostuu kontekstin merkitys ja sen huomioiminen analyysissä. Kriittisessä diskurssianalyysissä tavoitteena on ymmärtää kontekstia ja laajempaa kuvaa makrotasolla, jossa ilmiö esiintyy. Analyysissä keskitytään tällöin nimenomaan sosiaaliseen kontekstiin ja sitä ylläpitäviin diskursseihin. (Phillips & Hardy 2002, 23–25, viitattu lähteessä Pynnönen 2013, 28.) Tässä tutkielmassa kontekstia määrittää jo teoreettinen viitekehys ja tutkimusasetelma, jotka ohjaavat tulkitsemaan tutkittavaa ilmiötä tietystä näkökulmasta. Lisäksi aineisto on ilmestynyt Iltä-Sanomissa vuosina 2014–2016, jolloin aineistoa voidaan tarkastella tulkitsevalle diskurssianalyysille tavanomaisesti laajemmasta kontekstista käsin, joka voi tarkoittaa esimerkiksi tämän hetken suomalaista mediayhteiskuntaa, jossa sanomalehden artikkelit ovat ilmestyneet ja teksti tuotettu.

Representaatio on oleellinen käsite diskursiivista valtaa tarkasteltaessa. Representaatio eli tietty kuva puheena olevasta asiasta sekä siihen liittyvistä toimijoista ja näiden toimijoiden suhteistaan sekä identiteeteistä rakentuu, kun diskurssein rakennetaan merkityksiä tietyllä tapaa. Pietikäisen ja Mäntynen mukaan esimerkiksi poliittisessa kielenkäytössä tätä representaatiota voidaan hyödyntää vaikka käyttämällä ympäristösuojeludiskurssia luomaan ympäristöystävällisempää kuvaa puolueesta. Diskurssien yhteiskunnallinen vaikutusvalta syntyy muun muassa niiden voimasta ja kyvystä luoda representaatioita kuvaamalla ja esittämällä maailmaa ja ilmiöitä. Kuvaaminen kielellä tapahtuu asioita painottaen, pois jättäen, hierarkisoiden ja nimeten. Tämä yhdistettynä yhteiskunnallisesti paikannettuun kielenkäytön tilanteeseen ja toimijoihin luo valtaa. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 55–56.)

Tutkijan kontekstiin vaikuttaa osaltaan myös se, että tutkijan tarkastelee aineistoaan aina jostakin positiosta käsin. *Tulkitsijan positiosta* käsin aineiston tekstiä voi tulkita, se voi näyttäytyä ja sitä voi lukea monin eri tavoin. Tulkitsijan positiosta tehtävä analyysi on aineistolähtöistä ja analyysin sekä aineiston suhde on ennen kaikkea vuorovaikutuksellinen, mutta aineisto voi silti olla tulkittavissa monin eri tavoin. Analyysia ohjaa tutkimukselliset tulkintaresurssit, jossa tutkija tarkastelee tutkittavaa kieltä todellisuutta konstruoivana toimintana. Analyysia ohjaa tutkimuksen lähtökohtien ja tavoitteiden lisäksi kuitenkin myös muut kulttuuriset vaikuttimet. Tutkija on aina myös kulttuurinen toimija, jonka omat kokemukset ja esiymmärrys ohjaavat analyysia ja sitä, miten tekstiä tulkitsee. (Jokinen ym. 1999, 212–213.)

Diskurssianalyysia ei pysty tekemään ilman, että tutkijan oma kulttuurinen pääoma jossakin suhteessa olisi läsnä (Valtonen 1998, 100). Tässä tutkielmassa aineistona toimii Ilta-Sanomien verkkoartikkelit ja kyseisestä sanomalehdestä minulle tutkijana on muodostunut jonkinlainen ennakkokäsitys ja esiymmärrys ennen analyysin aloittamista tai aineistoa luettuanikaan. Ilta-Sanomien ja sen uutisten lisäksi tutkijana minulla on myös omat ennakkokäsitykseni nuorista ja nuorisorikollisista sekä siitä millainen asema heillä yhteiskunnassa muiden toimijoiden silmissä on. Näitä ennakkokäsityksiä tuskin pystyn kokonaan sulkemaan pois, niin etteivät ne olisi vaikuttamassa analyysiini ja siihen mitä tulkintoja aineistosta nostan esille. Ensisijaisesti analyysin etenemisen ja analyysin tuottamat tulkinnat pyrin muodostamaan tutkimuksen teoreettisten lähtökohtien ohjaamina. Tutkijan omat taustat ja ennakoasenteet voivat siis olla tiedostettuina tai tiedostamattomina väistämättä vaikuttamassa aineiston tulkintaan ja siitä esiin nostettaviin asioihin. (Jokinen ym. 1999.) Analyysin tuloksia voidaan suhteuttaa laajempiin sosiaalisiin instituutioihin tutkijan käyttäessä omaa kulttuurista pääomaansa aineiston tulkinnassa (Valtonen 1999, 100).

4.5 Aineiston analyysi

Käytännössä diskurssianalyysia voidaan toteuttaa lukuisin erilaisin tavoin (Eskola & Suoranta 1998, 200). Kielenkäytön analysointi diskurssianalyysissa on muun muassa sanaston tarkastelua ja analysointia (Jokinen ym. 1999, 18). Diskurssianalyysissa laadulliselle tutkimukselle tyypillisesti tutkimustehtävän ohjaamana nostetaan esiin ja

tehdään tulkintoja aineistosta (Jokinen ym. 1993; Pietikäinen & Mäntynen 2009, 166). Tutkija siis etsii aineistoa lukiessaan esiin nostettavat merkitykset ja asiat ilman ennalta määrättyjä sisällöllisiä jäsennyksiä. Esiin nostetuista merkityksistä lähdetään luomaan kokonaisuuksia ja tulkintoja.

Aineiston analyysi on järkevää aloittaa käymällä tutkimusaineisto systemaattisesti läpi (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 166). Analyysin aloitinkin lukemalla kootun ja rajatun aineiston läpi pitäen mielessä tutkimuskysymykset ja alleviivaten sekä merkiten siitä kohtia, joiden ajattelin liittyvän tutkimukseeni. Aineistoni analyysi tapahtui tarkastelemalla mitä teemoja ja puhetapoja aineistosta nousee esille. Varsinaisessa analyysissä tutkimusaineistoa pilkotaan ja puretaan sekä kootaan ja täydennetään, jotta voidaan esittää tutkimukselle tuloksia. Koko analyysin ajan valittu näkökulma ja tarkastelutavat oleellisine käsitteineen ja teorioineen sekä aiempine tutkimuksineen ovat ne joiden avulla aineistosta löydetään ja kootaan oleellinen tieto. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 166.) Aineistosta siis etsin diskursseja tarkastelemalla ja tulkitsemalla kirjoitusten kieltä ja sen piirteitä sekä kielen välittämiä merkityksiä. Diskursseja pyrin löytämään aineistosta esimerkiksi hahmottamalla millaisella sävyllä tai mistä näkökulmasta nuorisoriikollisuudesta kirjoitetaan. Myös mahdolliset nuorisoriikollisuudesta aineistossa korostetut teemat tai tietyt ominaisuudet huomioin analyysissä. Merkitystenantojen tuottajat ja konteksti tekstissä olivat myös vaikuttamassa diskurssien muodostumiseen. Diskurssianalyysin keinoin erottelin nuorisoriikollisuutta käsittelevistä ja kuvaavista teksteistä diskursseja eli merkitysjärjestelmiä, joissa eri tavoin merkityksellistetään nuorisoriikollisuutta ja sen tekijöitä sekä syitä. Diskurssit aineistosta pyrin tyypittelemään ja erittelemään sen perusteella miten tarkastelemaani ilmiötä aineistossa kuvataan, nimetään tai kategorisoidaan sekä millaisia kielenkäyttöön liittyviä valintoja tai metaforia teksteissä esitetään.

Diskurssianalyysille olennaista on tarkastella ja vertailla aineiston sisällön eri osia ja niiden suhteita, kuten ristiriitaisuuksia ja samankaltaisuuksia sekä säännönmukaisuuksia. Tutkijan tulkinnan avulla näiden eri analyysin vaiheiden ja aineiston käsittelyn jälkeen on mahdollista tuottaa suurempia kokonaisuuksia eli tuloksia. (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 166.) Tulokset on mahdollista muodostaa analysoimalla aineistossa esiintyvien eri tasojen yhteyttä eli kielellistä mikrotasoa ja sen rakenteita ja kontekstia eli sosiaalista makrotasoa (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 170).

Ryhdyin analysoimaan oleellisia tekstikohtia tutkimuskysymysteni ohjaamana pyrkien tutkimaan millä tavoin tekstissä ilmiöstä, eli nuorisoriikollisuudesta puhutaan. Alustavassa analyysissä pyrin selvittämään tutkimuskysymyksiini perustuen oleellisimmat tekstikohdat ja -otteet aineistostani. Pyrin esimerkiksi paikantamaan ja koodaamaan ne tekstikohdat, joissa puhutaan nuorista, nuorisoryhmästä, nuorten taustoista, rikostyyppistä ja tekotavasta sekä motiiveista. Seuraavilla lukukerroilla yritin paikantaa myös sitä kuka puhuu ilmiöstä ja mihin sävyyn ja mitä merkityksiä kukakin puhuja antaa sekä kenelle uutisissa annetaan puheenvuoro.

Luin aineiston useamman kerran läpi merkatien (avaus)selontekojen aineistoon ja tehden muistiinpanoja havaitsemistani mahdollisista valtarakenteista sekä siitä keiden ääni aineistossa korostuu. Listasin ketkä kaikki aineistossa ovat äänessä eli esimerkiksi poliisit, syyttäjät ja uhrit. Pohdin myös keiden ääntä puolestaan aineistossa ei ole tai kuuluu altavastaajana, kuten nuorten, rikoksen tekijöiden tai heidän läheisensä sekä sosiaaliviranomaisten. Merkitsin mahdollisiin valtasuhteisiin liittyviä kohtia aineistosta ylös.

Merkitsin muun muassa eri koodein ja väreihin kohdat, joissa puhuttiin rikosten motiiveista ja syistä sekä ne kohdat joissa kuvailtiin nuoria ja jengejä. Merkitsin aineistoon myös rikoksia kuvaavat adjektiivit, kuten raaka ja julma. Seuraavilla lukukerroilla hahmottelin mitä yhtäläisyyksiä aineistosta löytyy, kuten esimerkiksi millä tavoin nuoria ja rikoksia kuvattiin. Muutamien lukukertojen jälkeen aineistosta alkoi jäsentymään erilaisia aihekategorioita, joita hyödyntäen ajattelin voivani ryhtyä muodostamaan diskursseja. Analyysin muistiinpanojen ja merkintöjen pohjalta sekä samalla aineistoa lukien aloin koota eri kategorioita. Yhdestä uutisesta saattoi lopulta löytyä useampia eri diskursseja. Esimerkiksi samassa uutisessa saattoi korostua uhkadiskurssi sekä vastuuttomuuden diskurssi (katso luku 6). Tämä oli yleistä uutisissa, joissa kerrottiin nuorten rikoksentekijöiden herättävän pelkoa ja huhuja sekä samalla kuvailtiin nuoria piittaamattomiksi ja välinpitämättömiksi. Tällöin kuvaukset peloista ja huhuista liitin uhkadiskurssiin ja kuvaukset välinpitämättömistä nuorista vastuuttomuuden diskurssiin.

Aineistosta tässä vaiheessa selkeytyi myös mahdolliset siinä esiintyvät valtarakenteet. Aineistossa korostui selkeimmin mielestäni virkavallan ääni ja kontrolloinnista puhuminen. Tämän kategorian alle listasin mielestäni siihen liittyviä tekstikohtia ja havaintoja aineistosta. Muun muassa rikosten rangaistuksista ja seurauksista puhuminen sekä niiden

perustelut ja niistä pohdita liittyi mielestäni selkeästi tähän myöhemmin kontrollin diskurssiksi nimettyyn kategoriaan. Poliisin ylläpitämää kontrollia ja tilanteen hallintaa korostettiin useammassa uutisessa, joten liitin sen myös tähän samaiseen kategoriaan ja diskurssiin.

Uhkadiskurssi oli ehkä selkeimmin aineistosta havaittavissa ja tulkittavissa. Aineistosta löytyi useampia tekstikohtia ja uutisia, joissa oli tulkittavissa moraaliseen paniikkiin liittyvää puhetta. Moraalista paniikkia ja näin mielikuvaa nuorista uhkana tulkitsin tuottavan muun muassa huhuista ja pelosta puhuminen sekä sensaationhakuinen kirjoitustyyli. Näihin liittyviä tekstikohtia merkitsin ylös ja listasin lopulta uhkadiskurssin alle selkeyttäakseni ja rajatakseni kyseistä diskurssia. Sensaationhakuisuus oli osittain vaikeata havainnoida aineistosta, mutta useamman lukukerran ja aiheeseen liittyvää aiempaa tutkimusta hyödyntäen opin paikantamaan siihen viittaavat kohdat lauserakenteineen ja sanavalintoineen. Sensaationhakuisuutta löysin tarkastelemalla mitä uutisissa korostetaan esimerkiksi otsikko- tai väliotsikkotasolla. Muun muassa otsikot *Perhekotiturman käsittely alkoi käräjillä – yön järkyttävät tapahtumat paljastuivat* ja *Jo 70 tapausta - katujengi pahoinpitelee lapsia ja nuoria Helsingissä*, ovat esimerkkejä sensaationhakuisista otsikoista, joissa käytetään klikkiotsikoinnille tyypillistä keinoa herättää lukijoiden mielenkiinto tunteisiin vetoavilla sanavalinnoilla (mm. ”järkyttävät”, ”lapsia”). Sensaationhakuisuutta tulkitsin myös sen kautta, millainen rakenne uutisella oli esimerkiksi niin sanotuissa uhritarinoissa. Sensaationhausuuteen liitin myös tunteisiin vetoavan puhettavan.

4.6 Eettisyys

Tutkimusaineistoni on julkaistu kaikille avoimella ja kaikille suunnatulla internetsivustolla, joten sen hyödyntämiseen tutkimustarkoituksessa ei ole ollut tarpeellista pyytää erillistä tutkimuslupaa enkä tämän vuoksi koe tarpeellisenä käsitellä tutkimuseettisiä kysymyksiä laajemmin. Tutkielmassani olen kuitenkin pyrkinyt noudattamaan kaikille tutkimuksille yleisiä ja oleellisia tutkimuseettisiä ohjeistuksia ja hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen tärkeimpinä eettisinä periaatteina voidaan pitää tutkittavien ihmisarvon, yksityisyydensuojan ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamista (Kuula 2006,192). Tässä tutkielmassa on kaikkiaan pyritty näitä asioita kunnioittavaan tyyliin ja lopputulokseen.

Internet-tutkimuksen etiikkaan liittyen on tutkijan vastuulla pohtia ja arvioida muun muassa henkilötietolain ja tekijänoikeuslain asettamia velvoitteita aineistolle. Yksityisyydensuojaan liittyen internetistä yksittäisten ihmisten tunnistetietojen tallentaminen ja kerääminen edellyttävät, että se on tutkimuksen suorittamisen näkökulmasta asianmukaista ja tutkimussuunnitelmalla perusteltavissa. Tunnisteellisten tietojen käyttötarkoitus muuttuu alkuperäisestä, kun tietoja kerätään tutkimuksellisiin tarkoituksiin. (Kuula 2006, 192–193.) Aineistoni analyysiosiossa esittelen otteita aineistosta. Olen näistä otteista ja sitaateista lähtökohtaisesti pyrkinyt poistamaan kaikki tunnistetiedot ja käytän sen sijaan vain titteliä koko nimen sijaan. Mielestäni on kuitenkin tulosten kannalta tärkeätä ja ehdottoman oleellista ilmoittaa onko jonkin lausunnon antanut uhri, epäilty vai jonkin alan virkamies. Iltä-Sanomien toimittajat ovat jo noudattaneet hyvän journalismin eettisiä periaatteita salaamalla uhrien ja epäiltyjen henkilöllisyydet.

Internet-tutkimuksen eettisiä kysymyksiä pohtiessa ja tutkimusluvan tarpeellisuuden arvioinnissa on tutkijan tarpeen ottaa huomioon, onko tutkimus ja tutkimusaineiston käyttö perusteltua ja tuottaako se uutta merkittävää tietoa sekä onko aineisto avoin vai rajattu ja sisältääkö se arkaluontoista tietoa (Kuula 2006, 197–199). Tutkielman tekijänä olen arvioinut, että aineisto on internetissä kaikille suunnattuna ja avoimena sellainen, ettei se sisällä erityisen arkaluontoista tietoa, joka estäisi sen vapaan käytön tutkimustarkoituksiin. Tutkimusaineiston käyttöä olen pyrkinyt tekemään kunnioittavasti ja läpinäkyvästi perustellen kaikki metodiset valintani, tulkintani ja tutkimuskysymykseni.

Laadullisessa tutkimuksessa sen luotettavuuden arviointi ei ole niin yksiselitteistä. Sen keskipisteessä on luotettavuuden kriteerinä tutkija itse. Toisin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, jossa kriteerinä käytetään mittausta. (Eskola & Suoranta 1998, 211–212.) Tutkielmassani olen pyrkinyt tiedostamaan omat ennakkokäsitykseni tutkimusaiheestani ja näin ehkäisemään sitä, etteivät ne vaikuttaisi liikaa tuloksiin. Tutkimustuloksiin pääsemisessä olen pyrkinyt huolelliseen ja läpinäkyvään analyysiin, jossa olen ottanut eri näkökulmat aineistossa huomioon ja esille. Aineistoni laajuus on kattava, joka lisää tutkielman luotettavuutta. Aineistossa esiintyi myös toistoa ja kylläntymistä, joka luo myös tulosten luotettavuutta. Tutkielma vaiheet ja valinnat on pyritty esittämään perustellusti, jotta tutkielman analyysin arvioitavuus ja toistettavuus olisi mahdollista.

5. TULOKSET

Tutkielman tavoitteena on saavuttaa tietoa, joka antaa käsityksen tavasta millä käsitellään nuorisorikollisuutta ilmiönä ja sen tekijöitä suomalaisessa mediassa. Esittelen seuraavaksi tässä luvussa neljä eri diskurssia, joiden pohjalta voidaan hahmottaa millaisiin mielikuviiin media on vaikuttamassa kyseisestä ilmiöstä puhuttaessa. Tutkielman tuloksina esittelen neljä eri diskurssia, joissa luotiin mielikuvaa nuorista rikoksentekijöistä. Mielikuvat olivat nuoret kontrollin tarpeessa olevina, nuoret uhkana, nuoret vastuuttomina ja nuoret uhreina.

5.1 Uhkadiskurssi

Uhkadiskurssissa nuoret rikoksentekijät tai nuoret rikoksesta epäillyt nähdään uhkana muille ihmisille ja yleiselle rauhalle ja turvallisuudelle. Etenkin nuoret rikoksentekijät nähtiin uhkana muille nuorille, niin että muut nuoret olivat usein uhreja tai muut nuoret ottivat mallia rikollisesti käyttäytyvistä nuorista. Uhkadiskurssi toistui lähinnä nuorisojengeistä uutisoitaessa. Uhkadiskurssiin liittyy oleellisesti moraalinen paniikki, jonka luomiseen voidaan tulkita Ilta-Sanomien medianan olevan sensaationhakuksella rikosuutisoinnilla vaikuttamassa.

Aineistossa oli paljon keskustelua nuorista koostuvista jengeistä ja *jengi*-termi korostui puhuttaessa useammasta kuin yhdestä nuoresta. Jengejä nimettiin aineistossa *nuorisojengeiksi*, *katujengeiksi* ja *pääkaupunkiseudun jengeiksi*. Uutisissa käytettiin joskus myös termejä *nuorisojoukko* ja *–ryhmä*. Kuitenkin *jengi*-termin toistuva käyttö mediassa liitettyinä rikollisiin leimaa sanaa negatiivissävytteiseksi. Näitä jengejä kuvailtiin *monikansallisiksi*, *väkivaltaisiksi*, *pelätyiksi*, *kauhua aiheuttaviksi* sekä *ympäri kaupunkia riehuviksi*. Ilta-Sanomien uutiset tuottavat näin puheessaan nuorista rikoksentekijöistä uhkaa ja etenkin uhkaa nuorista, jotka liikkuvat joukossa. Sanavalinnat, kuten *pelätty* ja *huhut* voidaan tulkita tekstissä olevan tuottamassa moraalista paniikkia. Puhe riehuvista nuorista yhdistettynä tarinat satunnaisiin uhreihin, tuottavat lukijoille tunteen etteivät he voi mitenkään vaikuttaa joutuvatko uhriksi vai ei. Tämä myös tuottaa nuorista kuvaa impulsiivisina ja harkitsemattomina. Kuvaukset kannustavat lukijaa pelkoon ja varautuneisuuteen.

*”Poliisi epäilee: Pelätyn nuorisojengin pojat iskivät taas Helsingissä”
(otsikko) Julkaistu: 29.10.2014 13:16*

*”Kaksi nuorta naista pahoinpideltiin - hurjat huhut alkoivat liikkua
Kempeleessä (otsikko)*

*Kahden nuoren naisen pahoinpitely on nostattanut kiivaan keskustelun
mahdollisesta väkivaltaisesta nuorisojengistä Kempeleessä Pohjois-
Pohjanmaalla. (ingressi)*

*Poliisi ei toistaiseksi ole tavoittanut kahden erillisen pahoinpitelyn tekijöitä.
Monenlaisia huhuja on kuitenkin kantautunut poliisinkin korviin.” Julkaistu:
21.10.2014 15:51*

On täysin mahdollista, että media ja Ilta-Sanomat johtavana suomalaisena uutismedianä on vaikuttamassa ja luomassa moraalista paniikkia ihmisten keskuudessa. Tutkimuksissa on aiemminkin todettu iltapäivälehtien lisääntyneen väkivaltautisoinnin todennäköisesti vaikuttavan ihmisten kokeman väkivallan pelon kasvuun, vaikka itse väkivaltakokemukset eivät lisääntyisikään (Kivivuori ym. 2002; Saari 2007, 210).

Useammassa uutisten sisältämässä viranomaisen puheenvuorossa rauhoitellaan huhuja ja moraalista paniikkia. Etenkin poliisi on näissä äänessä tynnyttelemässä ihmisiä ja kertomassa, mikä on tulkittavissa normaaliksi nuorison toiminnaksi ja mikä poikkeavaksi. Aineistosta on tulkittavissa, että jengiin kuulumisen ja sen toiminta ovat poliisin mielestä poikkeavan nuoren toimintaa. Joukossa liikkuminen ja nuorten välillä tapahtuva *keskinäinen väkivalta*, jonka tulkitsen pienemmiksi kahinoiksi, on puolestaan poliisin määrittelyssä normaaliin nuoruuteen kuuluvaa toimintaa. Osaltaan nämä poliisien puheenvuorot ja määrittelyt normaalista ja huolestuttavasta käyttäytymisestä on liitettävissä myös *vastuuttoman* nuoren ja siihen liittyvän poikkeavan nuoruuden diskurssiin, jota avataan seuraavassa luvussa enemmän.

Aineiston perusteella voidaan tulkita, että jengiksi luokitellaan ryhmä nuoria, jotka toistuvasti tekevät rikoksia. Yhdessä uutisessa ei esimerkiksi poliisin puheenvuorossa määritellä *jengiksi* Salossa toimivaa nuorten ryhmää, jota epäillään väkivaltarikoksesta, vaikka Salon tapausta kuvaillaan raa'aksi, kuten aineiston muitakin jengien tekemiä rikoksia Rikoksentekejiä kuvaillaan kyseisessä uutisessa *joukoksi* ja *ryhmäksi*. Toistaiseksi yksittäistapauksena kyseinen tapaus ei siis saa jengi-leimaa.

"12-vuotias poika pahoinpideltiin raa'asti Salossa - "Mahdollista, että jotkut rupeavat kopioimaan toimintaa"(otsikko)

Poliisin mukaan Salon tapaus on yksittäinen, eikä kyseessä ole siis välttämättä pääkaupunkiseudun kaltainen 'jengi'." Julkaistu 11.10.2014 16:38

"Poliisi haluaa hälvittää kempeleläisten pelkoja. (väliotsikko)

- Poikaporukoita liikkuu aina ja joka paikassa. Ei ole oikein lähteä syyllistämään heistä kaikkia. Poliisi on kuitenkin valmis tehostamaan valvontaa Kempeleessä, jos tarvetta ilmenee. Hädän sattuessa poliisi on paikalla hyvin nopeasti." Julkaistu: 21.10.2014 15:51

Pääkaupunkiseudulla vakavia rikoksia tekevät nuorisoyoukset kuvataan puolestaan *katujengeiksi*, koska rikostapauksia on useita ja ne ovat tietyllä kaavalla toistuvia. Uutisten perusteella voidaan tulkita, että jengiin kuuluvat nuoret ovat uhka, väkivaltaisia, piittaamattomia ja arvaamattomia. Moraalinen paniikki ja mielikuva uhasta synnytetään pitkälti juuri jengi-uutisoinnilla. Aineistossa on vain yksi uutinen, joka ei liity pääkaupunkiseudun katujengeihin, mutta uutisessa toimittaja kuvaa epäiltyjä nuoria mopoauto*jengiksi* yksittäisen rikoksen uutisoinnissa. Muuten uutisissa kaikki äänessä olevat tahot käyttävät jengi-sanaa kuvaamaan vain pääkaupunkiseudun katujengejä. Pääkaupunkiseudun katujengeistä syntyi median vuoksi jopa jonkinlainen ilmiö. Tapauksesta uutisoitiin ainakin Ilta-Sanomissa tiiviiseen tahtiin ja se on herättänyt keskustelua oletettavasti ympäri Suomea. Seuraava lainaus on esimerkki siitä, kuinka

pääkaupunkiseudun nuorien poikkeavan toiminnan on pelätty tai ainakin spekuloitu voivan vaikuttaa ja omaksua nuorisokulttuuriin laajemminkin.

”Tapausta tutkitaan törkeänä pahoinpitelynä ja ryöstön yrityksenä. Epäillyt henkilöt eivät ole vielä tiedossa. Lehtosen epäilyksen mukaan on mahdollista, että epäillyt tekijät ovat ottaneet mallia pääkaupunkiseudulla ryöstöjä ja pahoinpitelyitä tehneistä nuorisojengeistä.

- En usko, että tässä tapauksessa on ollut kyseessä minkäänlainen nuorisojengi, mutta tekijät ovat voineet ottaa pääkaupunkiseudun jengeistä toimintamallia ja vaikutteita, Lehtonen kertoo.

70 tapausta pääkaupunkiseudulla (väliotsikko)

13-18-vuotiaista nuorista koostuvat katujengit ovat hakanneet ja ryöstäneet lapsia sekä nuoria pääkaupunkiseudulla syksyn aikana. Poliisin mukaan tapauksia on ollut noin 70.” Julkaistu: 11.10.2014 22:39 , Päivitetty: 11.10.2014 23:25

Poliisin puheenvuoroissa *jengi* käsitetään ja määritetään useammassa uutisessa nimenomaan väkivaltaiseksi ja jollain muotoa organisoituneeksi ja joskus aseistautuneeksi ryhmäksi nuoria. Jengeistä puhuttaessa nostetaan uutisissa usein esille myös, että siihen kuuluu johtaja-hahmo. Jengi-sanaa käytetään nimenomaan nuorisojoukoista, jotka ovat *tehtailleet* useampia rikoksia. Rikosten uhrin ovat olleet satunnaisia ja rikoksen yllättävyyttä korostetaan sekä motiivit ovat tulkittavissa vähäpätöisiksi tai epäselviksi uutisten perusteella. Seuraavassa aineisto-otteessa puhutaan *nuorisojengin viimeisimmästä julmasta hyökkäyksestä*, joka antaa kuvan rikosten toistuvuudesta ja julmuudesta. Kuvaillemalla tapahtunutta *hyökkäykseksi ja yllättäväksi*, luodaan kuvaa rikoksien laadun spontaaniudesta.

”Pääkaupunkiseudulla kauhua aiheuttaneen nuorisojengin viimeisin julma hyökkäys tapahtui viime viikon perjantain ja lauantain välisenä yönä. Noin 5-

10 hengen porukka hyökkäsi parikymppisen miehen kimppuun Helsingin ydinkeskustassa, Kansalaistorilla. (ingressi)

- Nuoret hyökkäsivät miehen kimppuun yllättäen ja häntä ruvettiin potkimaan. Jossakin vaiheessa miestä lyötiin puukolla reiteen ja häneltä vietiin kännykkä. Mies kuljetettiin sairaalaan hoitoon, Helsingin poliisin ylikomisario kertoo Ilta-Sanomille.” Julkaistu: 8.10.2014 19:38

Fairclough on analysoinut kriittisellä diskurssianalyysillä Crimewatch Uk –TV-ohjelmaa, jossa esitetään tosielämässä tapahtuneita rikostapauksia osittain näytellen ja uhrien omaisia haastatellen. Fairclough toteaa ohjelmassa ja sen tarinankerronnassa käytettävien erilaisia dramatisoinnin keinoja, joilla pyritään koskettamaan katsojien jokapäiväistä elämää. Näin rikostarinoista luodaan kiinnostavia ja ihmisten kokemusmaailmaa koskettavina. Tämä Faircloughin mukaan vahvistaa katsojien tunnetta siitä, että heillekin voisi käydä jotakin mitä ohjelmassa näkevät. (Fairclough 1997, 214.) Samalla tavoin sensaationhakuksella sekä tunteisiin vetoavilla ja narratiivisilla uhrkertomuksilla Ilta-Sanomien uutisissa luodaan mahdollisesti lukijoille mielikuvaa siitä, että uhriksi joutuminen voi osua myös omalle tai läheisen kohdalle. Tämä tuottaa mielikuvaa olemassa olevasta ja omaa kokemusmaailmaa koskettavasta uhkasta. Laajempi kuva unohdetaan ja keskitytään vain tiivistetystä jutun kannalta olennaiseen. Aineistossa on muutama selkeä tunteisiin vetoava uhrkertomus, joissa rikoksen etenemisestä kerrotaan huomattavan yksityiskohtaisesti ja tarinanomaisesti. Näissä uhrkertomuksissa käytetään useita tunteisiin vetoavia adjektiiveja, kuvauksia ja lausevalintoja. Esimerkiksi mopoajengin kerrotaan antaneen *julman kyydin* nuorelle uhrille mopoauton takakontissa. Illan tapahtumista ja uhrin kokemuksista kerrotaan tapahtumien alkamisesta niiden loppumiseen yksityiskohtaisesti. Tunteisiin vetoavin kertomus lienee aineistossa Tapanilan joukkoraiskauksen uhrin kertomus, joka oli kokonaisuudessaan esitetty jopa tarpeettoman yksityiskohtaisesti.

Saari (2007, 206) on todennut iltapäivälehtien tarvitsevan tarinoita rikoksista, joita pelkistetään yksinkertaiseksi draamaksi. Tällaisesta draama-tarinasta Tapanilan raiskauksen uhrin tarina on hyvä esimerkki. Uhrkertomukseen on luotu dramaattisuutta ja tarinallisuutta yksityiskohdilla, kuten ehkä turhankin yksityiskohtaista kuvailua sisältävällä lauseella *poikaporukka tuli paikallisjunassa istumaan hänen edessään olleeseen kuuden*

hengen istumaryhmään.. Uhrin tunnekokemuksia tuodaan esille suorilla sitaateilla. Kyseinen uhrikertomus jatkuu edelleen erittäin yksityiskohtaisesti käyden läpi rikostapahtuman ja -tekotavan sekä sitä edeltäneet minuutit. Tarina korostaa näin uhrin tilanteessa kokemaa asemaa altavastaajana ja hätää sekä tekijöiden ylimielistä asennetta ja röyhkeyttä. Rikostapahtuman ja uhrin kertomuksen olisi uutisessa voinut kertoa myös toisin ja tiivistetympin. Tulkitsen yksityiskohtaisen ja tunteisiin vetoavan uhrikertomuksen sensaationhakuiseksi uutiseksi, jolla osaltaan luodaan nuorista rikosentekijöistä kuvaa häikäilemättöminä seksuaalirikollisina, jotka ovat uhka viattomille naisille. Kyseinen uhrikertomus ja koko Tapanilan joukkoraiskauksen käsittely Ilta-Sanomissa tuottaa tulkintani mukaan moraalista paniikkia, joka kohdistuu nuoria poikaporukoita ja etenkin nuoria ulkomaalaistaustaisia poikaporukoita kohtaan. Moraalista paniikkia ei lievennä se, että tapauksesta puhutaan usein poikkeuksellisena.

*”Tapanilan raiskaus: Näin uhri kertoi oikeudessa – ”Kukaan ei jahkaillut”
(otsikko)*

*”Eikö teillä ole mitään kunnioitusta,” uhri kertoi huutaneensa
ahdistelijoilleen. (ingressi) –*

*--Naisen kertomus oikeudessa alkoi siitä, kun poikaporukka tuli paikallisjunassa istumaan hänen edessään olleeseen kuuden hengen istumaryhmään. Pojat vilkuilivat häneen päin. Nuori nainen tajusi, että pojat puhuivat hänestä, vaikka ei ymmärtänytkään heidän käyttämänsä kieltä.—”
Julkaistu: 23.6.2015 16:09, Päivitetty: 23.6.2015 21:41*

Aineistossa esiintyy myös muita saman tyyppisiä tarinoita, joissa rikostapahtumaa kuvataan yksityiskohtaisesti ja ajallisesti loogisessa tarinamuodossa. Tällaisia tunteisiin vetoavia dramatisoituja tarinoita ovat muun muassa perhekotisurma, mopoautojengin tekemä törkeä pahoinpitely ja ryöstö sekä kahden nuoren naiset tekemä törkeä pahoinpitely. Useimmissa uutisissa tarkat kuvailut olisi voinut ohittaa yksinkertaisilla lauseilla. Esimerkiksi alemman

sitaatin ydin olisi voinut tiivistää muotoon: *asunnossa tekijät pahoinpitelivät ja nöyryyttivät uhria.*

”Tekijät videokuvasivat julman teon kokonaisuudessaan puhelimella.

Pahoinpitely tapahtui helsinkiläisessä yksityisasunnossa, jonne tekijät kutsuivat uhrin. MTV:n mukaan tekijät solvasivat uhria, löivät häntä nyrkeillä ja avokämmenellä, potkivat ja kuristivat häntä kaulasta ja pahoinpitelivät häntä mattopiiskalla, saksilla, parranajokoneella ja savukkeella. Tekijät myös töhrivät uhrin vartaloa huulipunalla.” Julkaistu: 2.2.2015 9:41

Perhekotisurmasta uutisoidessa toistuu myös tunteisiin vetoava ja sensaationhakuinen uhrikerronta. Nuorten julmuutta ja teon raakuutta korostetaan usein kaikissa tapausta käsittelevissä uutisissa. Rikoksen etenemistä kuvaillaan myös yksityiskohtaisesti, muun muassa mitä tekovälineitä ja iskuja murhaan oli käytetty. Uhria inhimillistetään uutisissa muun muassa kuvaillen häntä erilaisin adjektiivein. Uhria kuvaillaan kokeneeksi ja hänen kerrotaan olleen jäämässä eläkkeelle. Uhrin läheiset mainitaan myös yhdessä uutisessa ohimennen. Näin tulkintani mukaan luodaan uhrille persoonaa ja samaistuttavampaa henkilöähahmoa. Rikoksen tekijöille ei tämmöistä samaistuttavaa persoonaa aineistoni uutisissa luoda samalla tavoin yhtä vahvasti.

”Surmatapa oli raaka (väliotsikko)

Pohjola-kodin poikakodin Metsolan perhekodin 57-vuotiaan ohjaaja surmattiin julmalla tavalla viime heinäkuussa. Syytetyt nuorukaiset kävivät myöhään illalla kokeneen yövalvojan kimppuun ja surmasivat tämän lyöden, potkien, erilaisilla välineillä hakkaamalla ja kuristamalla.” Julkaistu: 28.6.2016

Ihmisten pelko rikollisuutta kohtaan on tutkimusten mukaan epärealistinen todellisuuteen nähden, kuten jo aiemmin olen todennut. Ja tätä mielikuvaa Ilta-Sanomat on rikosuutisoinnillaan osaltaan vahvistamassa ainakin nuorisoriikollisuuden osalta. Siinä missä väkivaltarikosten uutisoinnin on tutkittu 2000-luvulle tultaessa lisääntyvän, on myös nuorten tekemien rikosten uutisointi tullut yhä näkyvämmäksi. Etenkin kuolemaan johtaneiden väkivaltatapauksien osalta, jos uhri tai tekijä oli nuori, uutisointi oli etusivuilla liioiteltua. (Kivivuori ym. 2002, 65–71.) Median on tutkittu ilmaisevan yhä enemmän asioita tunteiden kautta (Pantti 2009, 193) ja rikosuutisoinnissa emotionaalisten sanojen, kuten *raaka* ja *julma*, käyttö väkivaltaotsikoissa kasvoi 2000-luvun vaihteessa (Kivivuori ym. 2002, 72). Tämän tutkielman aineisto tukee aiempia tutkimuksia tässä suhteessa. Ilta-Sanomien nuorten tekemiä rikoksia koskevissa uutisissa, myös otsikoissa kuin uutisteksteissä, rikoksia kuvaillaan huomattavan usein sanoilla *raaka* ja *julma*. Sana *julma*, toistui yhteensä 20 kertaa aineistossa, 12 eri uutisessa. Raa’aksi rikosta kuvattiin 21 kertaa, 15 eri uutisessa ja sanaa käytettiin otsikkotasolla 4 kertaa.

*”12-vuotias pahoinpideltiin raa’asti Salossa - Poliisi: ”Todella sairasta”
(otsikko) Julkaistu: 11.10.2014 22:39, Päivitetty: 11.10.2014 23:25*

*”MTV: Nuoret pahoinpitelivät teinin raa’asti - kuvasivat julmuudet kännykällä
(otsikko)*

Tammikuussa 2014 Helsingissä sattui julma pahoinpitely, jonka uhri ja kaksi kolmesta tekijästä olivat alaikäisiä...” (ingressi) Julkaistu: 2.2.2015 9:41

Lööppien merkitykseen ja muotoon liittyen on Sini Leppänen vuonna 2016 ilmestyneessä pro gradu -tutkielmassaan tarkastellut lehtien klikkiotsikoita. Kyseinen tutkielma ”tarkastelee facebookin Klikinsäästäjä-sivulla julkaistuissa klikkiotsikoissa esiintyviä kielellisiä piirteitä. Klikkiotsikko on otsikko, jolle ei löydy sisällöstä katetta ja/tai joka jättää jotain olennaista kertomatta lukijalle.” (Leppänen 2016, 2). Klikkiotsikoilla siis viitataan erityisesti iltapäivälehdille tyypillisiin lööppeihin, sensaationhakuiseen ja liioiteltuun

otsikointiin. Tutkielman tuloksissa todetaan klikkiotsikoiden eli myös iltapäivälehtien otsikoinnin voivan tuottaa lukijoille väärinymmärryksiä ja luvata otsikolla enemmän kuin uutinen voi tarjota. Otsikoinnissa käytettäviä kielellisiä keinoja ovat muun muassa sanavalinnat ja liittää toisiinsa liittymättömiä lauseita yhteen otsikkoon, jotka lukijan oletetaan tulkitsevan kuitenkin tulkitsevan liittyvän toisiinsa. Otsikoissa käytetään myös suoria lainauksia poistettuna asiansynteystä eli kontekstista. Esimerkiksi lainauksia keskeltä lausetta, joka voi antaa täysin erilaisen kuvan ja tulkinnan asiasta. Klikkiotsikointiin voidaan Syrjälän mukaan nähdä syyksi esimerkiksi lehtien jatkuva tarve tuottaa uusia uutisotsikoita nopealla tahdilla. (Leppänen, 2016, 67–69.)

Alla oleva otsikko on esimerkki aineistossa esiintyvistä sensaationhakuista lööpistä, jossa on liitetty yhteen toisiinsa liittymättömiä lauseita ja sitaatti. Uutisen luettuaan ymmärtää lukija todennäköisesti otsikon eri tavoin kuin vain otsikon luettuaan. Uutisen sisällössä nuorisotoiminnan eräs toiminnanjohtaja tosiaan on huolissaan nuorisojoukkojen mahdollisesta väkivaltaisuuksien itsetarkoituksesta rikoksissa. Kyseinen henkilö ei ole kuitenkaan huolissaan siitä, että nuoret selviäisivät *vain* puhuttelulla ilman jatkotoimenpiteitä tai viranomaisten puuttumista, kuten otsikosta ehkä voisi päätellä. Sen sijaan on asiantuntijaa hyödynnetty kertomaan alaikäisten rikosprosessista, jolloin hän on todennut, ettei lain mukaan alle 15-vuotiaita eli rikosoikeudellisen vastuun ulkopuolella olevina kuulustella vaan heidät puhutellaan poliisin toimesta.

”Asiantuntija huolestui Helsingin väkivaltaisesta katujengistä - ”Nuoret tekijät voivat selvitä puhuttelulla” (otsikko) Julkaistu 7.10.2014

Kyseinen ote on esimerkki myös asiantuntijavallan käytöstä uutisoinnissa, jolla voidaan vaikuttaa vastaanottajien mielikuviin. Tässä otsikossa on potentiaalia olla vaikuttamassa asiantuntijastatuksen keinoin lukijoiden mielikuviin rikosten tuomioista. Tästäkin näkökulmaa avaan lisää seuraavissa luvuissa.

Uhkadiskurssi kertoo median luovan mielikuvaa nuorista uhkana. Aineistossa on havaittavissa sensaationhakuista ja tunteisiin vetoavaa tekstiä ja kerrontaa, jonka voidaan ajatella vaikuttavan moraalisen paniikin syntymiseen yleisössä. Sensaationhakuisuus luotiin

uutisissa etenkin sanavalinnoin, kuten adjektiivein *julma*, *raaka* tai *nöyryyttävä* sekä tarinankerronnallisoin keinoin. Uhkakuvaa ja moraalista paniikkia kuvaavat sanavalinnat kuten, *pelätty*, *jengi* ja *riehuva*. Toistuvat ja useat uutiset nuorisojoukoista lyhyen aikavälin sisällä saattavat luoda vääristynyttä vaikutelmaa turvattomuuden lisääntymisestä.

5.2 Vastuuton nuori

Vastuuttomuuden diskurssissa nuori rikosentekijä nähdään piittaamattomana ja välinpitämättömänä. Vastuuton rikoksia tekevä nuori on samalla myös poikkeavasti käyttäytyvä nuori. Välinpitämättömyys ja piittaamattomuus kohdistuvat niin sääntöjä, auktoriteetteja, uhreja kuin seurauksiakin kohtaan. Nuorten asenne on teksteissä tuotettu ylimieliseksi ja uhmakkaaksi. Vastuuta teoista ei oteta edes jälkikäteen. Tekojen motiivit nähdään uutisissa myös tekojen vakavuuteen nähden suhteettoman mitättöminä.

Olen aiemmin tässä tutkielmassa esitellyt nuorisoriikollisuudelle tyypillisiä piirteitä, joita ovat muun muassa tekojen suunnittelemattomuus ja ryhmämuotoisuus, joissa motiivit rikoksille ovat nuorilla usein keskinäiseen sosiaalisuuden ylläpitoon liittyviä. Tutkimissani uutisissa nuorten rikoksista kerrottaessa korostuvat nämä kyseiset piirteet. Tutkimusaineistossa selkeät motiivit rikoksille esitettiin muutamaa rikosta koskevassa uutisessa. Motiivit olivat tällöin esitetty muun muassa rasistiseksi (kahdessa eri rikoksessa, joista uutisoitiin). Perhekotiturman motiivi oli myös *poliisille selvä*, eli pojat olivat surmanneet perhekodin ohjaajan paetakseen perhekodista. Muuten rikosten motiivit jäivät uutisissa taka-alalle.

Alla olevissa sitaateissa puolestaan on esimerkkejä siitä, kuinka nuorten rikoksille nimetään motiiveiksi tai syiksi vain *jännityksen* hakeminen tai *huvittelu*. Myös yhdessä uutisessa on sitaatti poliisilta liittyen rikoksen motiiviin: ”*kaikki vain viiden euron tähden*”. Tämä kuvaa hyvin sitä, kuinka nuorten motiivit ja rikosten syyt nähdään suhteettoman pieninä ja mitättöminä moraalisesti paheksuttavaan tekoon nähden. Motiivien vähäpätöisyyttä korostaa se, että uutisissa rikokset luetaan törkeiksi sekä kuvailut teoista julmiksi, röyhkeiksi ja raaoksiksi. Useissa uutisissa ei motiiveja esitetty ollenkaan. Esimerkiksi Tapanilan joukkoraiskauksen uutisoinnissa ei motiiveja suunnittelemattomalle joukossa tehdylle rikokselle esitetty tai edes arvailtu. Kyseisen tapauksen uutisoinnista on kuitenkin tulkittavissa niiden tuottavan ajatusta ”joukossa tyhmyys tiivistyy” ja huvittelu.

”Useat uhrin ovat tarvinneet lääkärihoitoa. Poliisi on löytänyt jengin jäseniltä puukkoja ja värikuula-aseen. Poliisilla ei tiedossa vielä selkeitä motiiveja hyökkäyksille.

- Ehkä kyseessä on ollut ihan jonkinlainen ”huvittelu”.” Julkaistu 8.10.2014

*”– Esitutinnan perusteella näyttää siltä, että on ilmeisesti haettu jonkunlaista jännitystä, kihlakunnansyyttäjä kommentoi tekojen motiivia Rikos-TV:lle.”
Julkaistu: 20.12.2014 9:17*

”Poliisi on puhuttanut Tapanilan 24-vuotiasta uhria. On varmistunut, että pahoinpitelijät veivät väkivaltaa käyttäen häneltä omaisuutta.

– Kaikki tällainen vain viiden euron tähden, sanoo (rikoskomisario) ryöstöstä.” Julkaistu 19.10.2016

Prinsessa Dianan kuoleman johtanutta onnettomuutta käsittelevien uutisten kriittinen diskurssiivinen mediatutkimus on esimerkki siitä miten eri positiot ja syiden esittäminen vaikuttavat tapahtuman kokonaiskuvaan. Riippuen siitä korostiko media onnettomuuden syyksi paparazzi-kuvaajia vai juopunutta autonkuljettajaa, niin vaikutti se mielikuvaan prinsessasta. Jos media tuotti onnettomuuden syyksi juopuneen kuskin, niin nähtiin prinsessan toiminta vastuuttomana. Prinsessa merkityksellistettiin enemmän uhrina jos onnettomuus nähtiin paparazzien eli ulkopuolisen tekijän aiheuttamana. Uutisissa esitetty tapahtuma tuotetaan erilaisena erilaisissa diskursseissa. (Valtonen 1998, 103.)

Tämä esimerkki on verrattavissa siihen, kuinka nuorista rikosentekijöistä merkityksellistetyt diskurssit ovat yhteydessä siihen miten Ilta-Sanomien uutisissa esitetään rikosten motiivit ja syyt. Tutkielman aineistossa korostuva diskurssi on nuoria syyllistävä vastuuttomuuden diskurssi, joka ilmenee muun muassa siinä millaisia syitä rikoksille nähdään. Rikoksille ei aineistossa tuoteta selkeitä motiiveja, eikä nuoria rikosentekijöitä tai heidän tekojaan koiteta ymmärtää juuri millään tavoin. Se, ettei aineistossa nähdä tai

ymmärretä ulkopuolisten tekijöiden osuutta rikoksissa tai rikollisen käytöksen aiheuttajana, esimerkiksi nuorten taustojen vaikutusta rikoksille, asettaa se nuoret vahvemmin vastuuttomuuden positioon. Vaikka aineistosta oli löydettävissä uhridiskurssi, niin oli se selvästi altavastaajan asemassa muihin diskursseihin nähden. Mediassa esiintyvät jotkut tietyt diskurssit nousevat muita vahemmiksi, joka kertoo diskurssien valta-asemasta toisiinsa nähden (Valtonen 1998, 103).

Kihlakunnansyyttäjän lausunnossa liittyen perhekotiturmaan, korostuvat paitsi puhetapa rikoksesta ”erittäin vakavana” ja ”poikkeuksellisena”, niin myös se kuinka rikos nähdään vakavampana ja jopa julmempana, koska se on kohdistunut ”heitä hoitavaa ohjaajaa” kohtaan. Nuorista voidaan tämän perusteella tulkita muodostuvan kuva kiittämättöminä. Myös nuorten välinpitämättömyyttä uhria kohtaan tuodaan uutisessa esille. Tekijöiden alaikäisyys huomioidaan kihlakunnansyyttäjän puheenvuorossa, mutta jälleen sitä ei nähdä selittävänä tekijänä tai tekijänä, joka tulisi huomioida seuraamuksia arvioidessa. Kyseinen uutinen on myös mielenkiintoinen siinä mielessä, että siinä kerrottiin ja tuotiin esille vain syyttäjän sekä asianomaisten asianajajan yhtyvä näkemys rikoksesta ja sen tarpeellisista seurauksista. Näiden valikoitujen asiantuntijoiden puheenvuorojen ja näkökulmien perusteella lukijalla on mahdollisuus muodostaa mielikuva nuorista vain varsin suppean tiedon ja näkökulman perusteella. Toki on todennäköistä, että lukijat lukevat myös muita aiheeseen liittyviä uutisia, joissa jossain määrin, vaikkakin vähäisessä, on myös tuotu esille muidenkin näkemyksiä asiasta, kuten epäiltyjen asianajajan. Ja tällöin lukijalla on mahdollisuus muodostaa mielikuvaa aiheesta eri näkökulmien perusteella. Luvussa 5.4 avaan enemmän tähän liittyvää asiantuntijavaltaa ja sen mahdollisia vaikutuksia sekä miten myös aineistoni uutisissa on tätä toistuvasti hyödynnetty.

”Syyttäjä vaatii 12 vuoden murhatuomiota (otsikko)

--

”– Tekijät ovat alaikäisiä, mutta teossa on monia ankaroittavia ja moitittavia piirteitä. Teko on erityisen poikkeuksellinen, koska tässä on käytetty erittäin vakavaa kuolemaan johtavaa väkivaltaa heitä hoitavaa ohjaajaa vastaan. Uhri on kuollut työnsä vuoksi, kihlakunnansyyttäjä totesi.

--

Välituomiossa Oulun käräjäoikeus totesi kuitenkin, että nuoret ovat ”etukäteen suhtautuneet kuoleman mahdollisuuteen vähintäänkin välinpitämättömästi, hyväksyvästi ja erittäin suuren riskin ottaen.” Julkaistu: 11.12.2015 20:15

Edellisissä aineisto-otteissa on myös kuvausta nuorten asenteesta rikoksia tai uhreja kohtaan. Nuorten asenne välittyy useissa uutisissa välinpitämättömänä ja piittaamattomana sekä käytös poikkeuksellisenä. Uhreja kohtaan ei ole tunnettu kunnioitusta. Tämä luo osaltaan myös mielikuvaa nuorista välinpitämättöminä ja vastuuttomina.

”– Totta kai asia on kiinnostanut tiedotusvälineitä. Julkisella paikalla on joukolla menty tekemään tekoa, jossa toisen oikeuksista ei ole välitetty yhtään. Teko on ollut pahimmasta päästä, kunnioituksen hiventäkään siinä ei ole ollut. Onko tapauksen saama julkisuus nyt sitten jotenkin poikkeuksellinen seikka, sitä sietäisi pohtia, Tolvanen punnitsee.” Julkaistu: 11.4. 20:28

5.3 Uhidiskurssi

Uhidiskurssissa nuori rikoksentekijä nähdään osittain myös itse uhrina. Diskurssissa nuori nähdään päätyneen rikolliseen käyttäytymiseen sosiaalisten ongelmien tai muuten kurjien lähtökohtien vuoksi. Kyseinen diskurssi on aineistossa ainoa, jossa esiin nousee myös jollain tasolla ymmärtävä puhetapa nuoria ja rikoksen tekijöitä kohtaan. Uhidiskurssi on kuitenkin huomattavasti marginaalisempi muihin aineistossa korostuneempiin diskursseihin nähden. Kyseinen diskurssi ei siis esiintynyt aineistossa korostetusti, mutta siitä oli löydettävissä sen verran yhtäläisyyksiä, jotta kyseinen diskurssi on voitu muodostaa.

Seuraavat kaksi lainausta, ovat perhekotiturmaa käsittelevät kahdesta eri uutisesta, joissa on viittaus nuorten rikoksenteekijöiden taustoihin. Kyseisissä otteissa kuvaillaan nuorten rikoksenteekijöiden taustoja ja tuodaan esille heidän kurjat lähtökohdat. Asianajajan lausunnossa turvattoman lapsuuden ja laitostierteen kokenutta päämiestä tulisi ymmärtää rangaistusta laadittaessa. Toisaalta tekstissä koitetaan tuottaa syytä tapahtuneelle rikokselle tekijöiden henkilökohtaisten ominaisuuksien ja kokemusten kautta. Kuitenkin seuraavassa aineisto-otteessa mainitaan nuorten pitkä laitostierre ja asianomaisten asianajajan vastaus siihen, että nuoret ovat vedonneet taustojensa vaikuttaneen rikokseen. Kyseiseltä asianajajalta on lainattu suoraan lause, jossa viitataan nuorten pikemminkin käyttäneen taustaansa hyväkseen hakeakseen sympatiaa. Nuorista luodaan epäluotettavaa kuvaa tässä suhteessa ja tämä vahvistaa mielikuvaa nuorista epäluotettavina ja vastuuttomina, jotka eivät ota vastuuta teoistaan.

”Molemmilla pitkä laitostierre (väliotsikko)

Syytettyjen puolustuksen mukaan teot täyttävät korkeintaan tapon tunnusmerkit.

Molemmilla vastaajilla on takanaan pitkä laitostierre, joka on alkanut varsin varhain. Pohjola-kotiin Mikkelistä kotoisin oleva poika oli tullut viikkoa ennen tapahtumaa. Toinen pojista oli ollut vaikeimpien laitostuorten hoitoon tarkoitettussa Pohjola-kodin koulukodissa viitisen kuukautta.

– Päämieheni on jo 10-kuukautisena joutunut orpokotiin. Hänen kehityksensä on lähtenyt vinoon jo silloin, hän on kohdannut turvattomuuden tunteen jo varhaislapsuudessaan. Se on huomioitava rangaistusta mietittäessä, totesi asianajaja.” Julkaistu 28.6.2016

”Tekninen näyttö kertoo raakuudesta (väliotsikko)

Asianomistajien edustajan toiminut yhtyi syyttäjän vaatimukseen murhasta. Hän korosti, että tekninen näyttö kertoo siitä, että raaka väkivalta on

kohdistunut puolustuskyvyttömään ihmiseen, joka on ollut joko kyykyllään, kontallaan tai polvillaan.

Hän myös muistutti, että vastaajat ovat vedonneet omaan laitoskierteeseensä ja käyttäneet sitä erilaisissa laitoksissa kiertäessään myös hyväkseen.

– Molemmat nuoret tietävät, miten laitoshoidossa on toimittava ja miten järjestelmää voi huijata.” Julkaistu: 11.12.2015 20:15

Suomalaisissa tutkimuksissa on huomattu yhteys rikollisuuden ja lastensuojeluasiakkuuksien välillä (mm. Haapasalo 2000), joka viittaa nuoren kasvuolojen vahingoittaviin tekijöihin ja niiden aiheuttamiin käytösongelmiin. Käytösongelmista kärsivillä pojilla on tyttöjä todennäköisempi riski oireilla rikollisella käyttäytymisellä. Nuoren tai lapsen rikollisuus lisää riskiä myös myöhempään vakavaan rikolliseen käyttäytymiseen. Vakavista rikoksista suhteellisen nuorella iällä vankilaan tuomituilla vangeilla on usein lastensuojelun historiaa. Tämän tyyppiset vangit ovat usein kärsineet kasaantuneista ongelmista, pitkään jatkuneesta oireilusta sekä ovat lastensuojelun lisäksi olleet monenlaisen avun piirissä. Huomattavaa on, että lastensuojelun asiakkaista myöhemmin vankilaan päätyvillä oli aloitetut lastensuojelutoimet usein vasta yli 10-vuotiaana. (Haapasalo 2008, 98–99.) Tämän tyyppisten tutkimusten perusteella voi ajatella, että rikollisuutta ennustavien tekijöiden tunnistamisella, varhaisella puuttumisella ja sosiaalipoliittisilla ratkaisuilla voi olla mahdollisuus ehkäistä nuorten vakavaa rikollisuutta ja päätymistä rikoskierteeseen.

Myös alla olevissa otteissa aineistossa on kuvattu nuorten taustoja. Kuitenkaan esimerkiksi sosiaalisista ongelmista mainittaessa ei näitä taustoja ole aineiston artikkeleissa selitetty enempää, vaan ne on vain mainittu yksittäisessä lauseessa. Poliisiylijohtaja Paateron uutisessa esille nostetussa lausunnossa on viite myös nuorten rikosentekijöiden kurjaan taustaan, mutta tässäkin kohdassa ei sitä nähdä rikoksia selittävinä syinä, vaikka se tunnistetaankin.

”Jengi koostuu kymmenistä nuorista. Lotan mukaan monen nuoren taustalla on sosiaalisia ongelmia.” Julkaistu: 7.10.2014 13:32 , Päivitetty: 7.10.2014 15:34

”- Turha paapominen ja surkuttelu siitä, että nuori on esimerkiksi syrjäytynyt, ei saa olla mitenkään hyväksyttävä syy, että tapahtuu sitä sun tätä, Paatero viittaa esimerkiksi pahoinpitelyihin.” Julkaistu: 11.10.2014 16:38

Alla oleva ote on esimerkki aineistosta, joka liittyy keskusteluun Tapanilan joukkoraiskauksesta, ja siihen kuinka tekijöiden tuomioita lievennettiin tapauksen saaman julkisuuden vuoksi. Uutisissa annetaan ymmärtää tekijöiden saaneen kohtuutonta ja epäasiallista, kuten rasistista huomiota sosiaalisessa mediassa. Vaikka kyseinen rikos sai Ilta-Sanomissa laajaa huomiota ja sitä kuvailtiin uutisissa toistuvasti muun muassa *törkeäksi ja välinpitämättömäksi*, jossa *ei ole välitetty toisen ihmisen oikeuksista*, niin silti tekijät saivat myös uhrin aseman mediahuomioon liittyvässä keskustelussa. Tuomioiden lieventämisperusteista käytiin Ilta-Sanomissa keskustelua useammassa uutisessa ja siitä esitti analyyseja ja mielipiteitä puolesta ja vastaan eri asiantuntijat. Eli nuorten syyllisten uhrina näkeminen ei ollut täysin selvä kaikissa uutisissa ja haastatteluissa. Keskustelu mediahuomiosta Tapanilan raiskaustapauksessa on mielestäni kuitenkin liitettävissä uhridiskurssiin, koska siinä on löydettävissä piirteitä, jotka viittaavat tekijöiden säälimiseen ja ymmärtämiseen.

”Hovioikeus otti kohtuuttomiin mittasuhteisiin nousseen julkisuuden huomioon rangaistuksia lieventävänä seikkana, kuten käräjäoikeuskin oli ottanut. Hovioikeus ei myöskään löytänyt laissa tarkoitettuja painavia perusteita sille, että alaikäisten alle kahden vuoden rangaistukset olisi langetettu ehdottomina.

--

*Käräjäoikeus alensi tuomittuja rangaistuksia 3–4 kuukaudella rikosepäilyjen saaman poikkeuksellisen julkisuuden takia. Syytettyjen nimiä, kuvia ja henkilötietoja esimerkiksi levitettiin netissä jo esitutkinnan alkuvaiheessa.”
Julkaistu: 11.4. 11:15*

5.4 Nuoruus kontrollissa

Kontrollin diskurssissa rikokset nähdään tuomittavina ja paheksuttavina sekä nuori rikosentekijä uutisten kielen perusteella kontrollin tarpeessa olevana. Kontrollioivana tahona korostuu aikuisten edustama virkavalta ja etenkin poliisit. Eri viranomaisten yhteistyötä rikollisten nuorien ”kasvattamiseksi” korostetaan. Ensisijaisesti vastuun nähdään olevan kodilla ja vanhemmilla, mutta sitä ei uutisissa korosteta. Ilmeisesti kodin keinojen ja kontrollin nähdään rikollisten nuorien kohdalla olevan jo myöhäistä ja vankempia puuttumiskeinoja tarvitaan.

”Hän (poliisiylijohtaja) korostaa, ettei nuorisojengien leviämisestä ole vielä mitään merkkejä. Paatero myös painottaa vanhempien vastuuta lastensa kaitsemisessa.

- Nämä (pääkaupunkiseudun tapaukset) ovat herättäneet viranomaisissa ja ihmisissä ajatuksia, ettei tämmöistä voi, eikä saa tapahtua. Eri viranomaisten on tehtävä yhteistyötä. Tässä on myös tietenkin vanhempien vastuu. Asioihin on puututtava nopeasti.” Julkaistu: 11.10.2014 16:38

Kontrollin tarvetta ja kontrolloivien tahojen legitimizeettiä tuodaan esille uutisissa eri keinoin. Ilta-Sanomat käyttävät rikosuutisoinnissa keinona erinäisten asiantuntijoiden puheenvuoroja, haastatteluja ja mielipiteitä. Nuorisoriikollisuutta uutisissa kommentoivat niin poliisit, asianajajat, tutkijat kuin muutkin nuorten parissa tiiviisti työtä tekevät. Jokainen

jossain määrin tottelee ja luottaa eri auktoriteetteihin yhteiskunnassa, joita voivat tässä kontekstissa olla juuri edellä mainitut tahot.

Nämä ovat niin sanottuja legitiimejä tahoja, joiden ajatellaan olevan asemansa perusteella jossain määrin oikeutettu sääntelemään vastaanottajan ajatuksia. Joukkoviestinnässä tämän tyyppisen asiantuntijavallan käytöllä voi olla vahvoja vaikutuksia viestien vastaanottajaan, koska yleisölle muodostuu tällöin käsitys, että lähettäjällä on jotakin aiheeseen liittyviä erikoistaitoja tai –tietoa tai kokemusta, jota yleisöllä ei ole, mutta johon se luottaa ja mitä se tarvitsee. Voidaan ajatella, että viestin lähettäjällä on siinä määrin valtaa yleisöön nähden, jos hän kykenee onnistumaan muuttamaan viestin vastaanottajan eli yleisön toimintaa tai virittää ajattelemaan jollain tavoin, jota se ei muuten tekisi. (Panula 1997, 65–66.)

Nuorisorikollisuutta koskevissa uutisissa aiheen asiantuntijoiden puheenvuorot todennäköisesti vaikuttavat yleisön uskomuksiin, mielipiteisiin ja mielikuviin muun muassa ilmiöstä, sen tekijöistä, tekojen syistä ja niiden oikeutuksesta sekä seurauksien kohtuullisuudesta. Yleisö on myös taipuvainen ajattelemaan, että mahdollisesti muuttuvat omat uskomukset syntyvät omavaltaisesti, eivätkä median käyttämien keinojen vaikutuksesta. Asiantuntijoiden puheenvuorot vaikuttavatkin usein yleisöstä yhteiskunnallisesti ja moraalisesti luotettavilta ja luonnollisilta (Panula 1997, 65–67). Asiantuntijoiden lukuisat puheenvuorot aineistossa voi siis päätellä olevan vaikuttamassa lukijoiden mielikuviin muun muassa kohtuullisista rangaistuksista. Seuraavan otteen muun muassa voidaan tulkita muokkaavan asiantuntijavallan keinoin lukijan mielipidettä rikoksen kohtuullisesta rangaistuksesta, kun puheenvuoro on annettu alan professoriksi nimetylle henkilölle, jonka moni lukija todennäköisesti olettaa tietävän asiasta enemmän kuin mitä itse ja näin hänen mielipiteensä asiasta olevan validi.

*”Rikosoikeuden professori yllättyi Tapanilan raiskaustuomioista:
”Vaarallinen tie” (otsikko)*

Itä-Suomen yliopiston rikos- ja prosessioikeuden professori ihmettelee, miksi hovioikeus lievensi törkeään raiskaukseen syyllistyneiden tuomioita tapauksen saaman mediahuomion vuoksi.” (ingressi) Julkaistu: 11.4. 20:28

Keskustelu ja pohdinta rikosseuraamuksista liittyy olennaisesti kontrollin diskurssiin. Kivivuoren mukaan (2002) kasvua on ollut vakavan väkivallan ja henkirikosten laajassa uutisoinnissa. Tämän kaltaisessa uutisoinnissa on havaittu korostettavan rikosten seuraamusten lievät rangaistukset paheksuvassa sävyssä. Tämä oli havaittavissa myös Ilta-Sanomien uutisoinnissa nuorisorikollisuuden osalta, kun uutisissa käydään keskustelua rangaistusten oikeudellisuudesta ja haastateltu asiantuntijoita, jotka moittivat rangaistuksia liian lieviksi. Julkisesti on käyty keskustelua ja esitetty kritiikkiä suomalaisen kontrollipolitiikan liian lieviä rangaistuksia kohtaan etenkin väkivalta- ja seksuaalirikoksia kohtaan (Kääriäinen 2017, 2). Myös tämän tutkielman aineistossa rangaistuksista käydään keskustelua kyseenalaistamalla ne eri asiantuntijoiden puheenvuoroissa liian lievinä. Kansalaisten oikeustajua tutkinut Helsingin yliopiston vuonna 2017 toteutettu tutkimus paljastaa väestön käsitysten sopivasta rangaistuksesta vaihtelevat huomattavasti. Kuitenkin väkivalta- ja seksuaalirikosten osalta arvioivat kansalaiset tuomiot keskimäärin ankarammiksi, kuin tutkimuksessa mukana olleet tuomarit. Rikoksentorjunnassa kontrollin ja esimerkiksi vankilarakentamisen lisäämisen sijasta kansalaiset silti pitivät ennaltaehkäiseviä nuorisotyön ja perheiden ongelmiin puuttumisen keinoja tehokkaampina. (Kääriäinen 2017.)

”Tapanilan raiskausjutun tuomiot herättivät keskustelua kesällä 2015, jolloin Helsingin käräjäoikeus langetti jutussa ehdollisia vankeusrangaistuksia kolmelle nuorelle miehelle. Monissa puheenvuoroissa ehdollisia rangaistuksia pidettiin lievinä.” 11.4

”Syyttäjä vaati kaksikosta nuoremmalle pojalle kovennettua rangaistusta sillä perusteella, että rikos olisi kohdistunut tiettyyn vähemmistöön. Poika oli nimittäin kuullut huhuja, joiden mukaan kyseiseen rakennukseen olisi tullut pakolaiskeskus.”

Pohjoismaisen hyvinvointimallin ajatus on muovannut kriminaalipolitiikan suuntaa Suomessa, jolloin ihmisten hyvinvointiin liittyvistä perusasioista, kuten työllisyydestä ja

koulutuksesta, huolehtimalla ennaltaehkäistään rikoksia ja pidetään yllä turvallista yhteiskuntaa (Oikeusministeriö 2007, 3). Suomen vankiluvut ovat olleet Euroopan pienimpiä muiden Pohjoismaiden ohella. Taustalla on vankiluvun alentamiseen tähtäävä kriminaalipolitiikka, jossa vaihtoehtona nähdään yhdyskuntapalvelu. Vankilukujen ei ole todettu vaikuttavan rikollisuuden määrään. (Laitinen & Aromaa 2005, 250–251.) Myös useiden tutkimusten mukaan rangaistusten koventaminen ei vähennä rikollisuutta. Tämän perusteella voidaan ajatella yhteiskuntaa palvelevan parhaiten kriminaalipolitiikka, jossa rangaistusten täytäntöönpanossa otetaan huomioon rikollisen kuntoutuminen ja painopistettä siirretään vankiloista kuntouttaviin yhdyskuntaseuraamuksiin tai avolaitoksiin.

Ilta-Sanomien artikkeleissa ei ole mielestäni erityisesti rangaistuksista puhuttaessa huomioitu, että keskustelu käydään nuorista alaikäisistä rikoksentekijöistä, jolloin juuri kuntouttavien keinojen ja menetelmien käyttö olisi tutkitusti perusteltua ja tehokkainta. Aineisto on vaikuttamassa kuvaan rangaistuksista, jolloin kuntouttavia menetelmiä ei enää pidetä ensisijaisina eikä ankarampia rangaistumuotoja viimesijaisina vaan useammin jopa kohtuullisina nuorisorikollistenkin kohdalla.

Auktoriteettitahojen ja nuorten välinen valtasuhde on aineistossa ja sen diskursseissa hyvin havaittavissa ja tulkittavissa kriittisen analyysin keinoin. Uutisissa korostuu kontrollin tarve ja diskurssia ylläpitävät tahot ylläpitää muun muassa Ilta-Sanomat muun muassa poliisin roolia korostamalla. Poikkeavan käyttäytymisen vuoksi kollektiiviset reaktiot ovat ymmärrettäviä (Pekkarinen 2010, 20). Kontrollin oikeuttaminen yhteiskunnassa ja uutisissakin on selitettävissä juuri tällä. Nuoret rikoksentekijät luodaan alisteiseen asemaan, koska he kyseenalaistavat yleisesti hyväksyttävät arvot ja toimintatavat poikkeavalla käytöksellään. Tämä herättää jälleen pohtimaan kontrollin ja suojelun roolia ja suhdetta nuorien rikoksen tekijöiden kohdalla.

Seuraava aineisto-ote on esimerkkinä uutisesta, jossa liittyen rikoksien vähenemiseen ja ehkäisyyn poliisi ja muut kontrollitahot nähdään aktiivisessa roolissa. Nuoret eivät olleet aineistossa osallistuvassa roolissa vaan heidät nähtiin pääasiassa passiivisessa asemassa. Tämä näkyi asiantuntija- ja kontrolloivien tahojen ja heidän kommenttien nostamisena uutisissa esiin, kun nuorten ääni ja rooli jäi hiljaiseksi.

”Poliisi: Helsingin katujengit saatiin kuriin (otsikko)

--

Hänen (komisario) mukaansa poliisi on pystynyt omilla toimillaan ehkäisemään katujengien rikoksia.

- Tekoja on saatu selvitettyä ja tekijöitä on saatu kiinni sekä vangittua. Olemme myös toimineet Helsingin kaupungin kanssa yhteistyössä. Kun alaikäiset nuoret oireilevat rikoksilla, tulee heistä lastensuojelun asiakkaita. Ja lastensuojelussa voidaan sitten miettiä, mitä keinoja on estää rikosten jatkamista.” Julkaistu 23.10.2014 16:34

Kontrollin diskurssi tukee ajatusta nuorisosta kriminalisoituna sukupolvena (katso luku 2.1). Jos nuorisoriikollisuus asetetaan mediassa asemaan, jossa se nähdään todellisena ongelmana ja uhkana, niin on myös kontrollin legitimointi vakuuttavampaa. Rikoksentorjunnan politiikan uskottavuutta lisää ymmärrettävissä oleva uhkakuva eli kohde, jonka torjumiseksi on selkeä suunnitelma (Koskela 2009, 280–282). Kun tuodaan esille nuoriin kohdistetut laajat toimet ja organisoituneet kontrollin tahot, niin asettuvat nuoret valmiiksi mielikuvissa epäilyttävään asemaan heidän toiminnastaan riippumatta. Tämä kontrollin ja alakulttuurin välinen valtasuhde voidaan liittää kriminalisoidun sukupolven käsitteeseen.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielman tavoitteena oli tarkastella Ilta-Sanomien nuorten tekemiä rikoksia käsitteleviä uutisia ja puhetapaa nuorten tekemien rikosten uutisoinnissa. Aikomuksena oli selvittää, millaisia mielikuvia nuorille konstruoi sekä millaisia valtasuhteita löydetty diskurssit tuottavat ja mitä niistä on tulkittavissa. Aineistosta oli löydettävissä neljä eri diskurssia, joissa luotiin mielikuvaa nuorisorikollisista. Mielikuvat nuorista rikoksen tekijöistä olivat nuoret kontrollin tarpeessa olevina, nuoret uhkana, nuoret vastuuttomina ja nuoret uhreina. Havaittavissa oli valtasuhteita sekä diskurssien välillä, että diskurssien sisällä. Uutisissa korostui nuorten vastuuttomuuden positio sekä kontrollin tarve ja sen legitimointi. Diskurssi nuorista uhreina esiintyy aineistossa marginaalisena. Diskurssien sisällä tulkittavissa olevat valtasuhteet syntyivät nuorten ja kontrolloivien tahojen sekä asiantuntijatahojen välille, niin että nuoret olivat huomattavan alisteisessa asemassa monessa suhteessa. Diskurssien valtasuhteet ovat kaikki yhteydessä toisiinsa korostaen ja legitimoiden tiettyjä piirteitä.

Nuoret nähtiin uhkadiskurssissa uhkana yleisellä rauhalla ja turvallisuudelle. Sensaationhakuksella yksityiskohtaisella ja tunteisiin vetoavalla tekstillä tuotiin lukijalle tunne, että hänellekin voi sattua jotain vastaavaa. Aineiston perusteella moraalista paniikkia eli mielikuvaa nuorista hallitsemattomana ja todellisena uhkana luodaan ainakin itse uutisissa ja sosiaalisessa mediassa. Nuorten tekemä rikollisuus nähdään aineiston perusteella yhteiskuntarauhaa uhkaavana ongelmana, johon aikuisten on yhteistyössä puututtava. Uutisissa tuotiin esille, kuinka pääkaupunkiseudun jengeistä pelätään otettavan mallia muuallakin Suomessa, esimerkkeinä Salo ja Kempele, Salossa ja Kempeleellä oli tätä uutisten mukaan pelätty. Nuorten leimaantuminen on tämän kaltaisten huhu-uutisten vuoksi mahdollista.

Mielikuvaa vastuuttomasta nuoresta rikoksen tekijänä tuotettiin muun muassa puheella nuorten tekemien rikosten vähäpätöisistä motiiveista. Nuorten toimintaa kuvailtiin piittaamattomana ja välinpitämättömänä sääntöjä, seurauksia, auktoriteetteja ja uhreja kohtaan. Mielikuvaksi vastuuttomasta nuoresta aineiston perusteella oli tulkittavissa yhteiskunnan yhteisistä säännöistä itsensä vapaaksi kokeva kuolematon ja uhmakas nuori. Vastuuttoman nuoruuden diskurssissa myös auktoriteettien ja nuorten välinen valtasuhde oli esillä. Nuoret nähtiin uhmaavan niin poliisia, lakeja, koulua kuin sosiaaliviranomaisiakin.

Monien teorioiden mukaan rikollisuus ja poikkeava käyttäytyminen myös kehittävät ja pitävät yllä yhteiskunnan moraalialueita ja lakeja. Durkheimin mukaan rikollisuus on sosiaalinen ilmiö, joka legitimoii sosiaalisen ja moraalisen järjestyksen sekä näin ylläpitää ja kehittää yhteiskuntajärjestystä. (Lemert 1967, 42; Sumner 1994, 7, 16–21.) Nuoret rikoksentekijät luodaan aineistossa alisteiseen asemaan, koska he kyseenalaistavat yleisesti hyväksyttävät arvot ja toimintatavat. Samalla kuitenkin näiden arvojen ja toimintatapojen rikkominen mahdollistaa kontrollijärjestyksen legitimoinnin. Medialla on rooli määriteltävässä yleisesti poikkeavaa ja paheksuttavaa asettaen vastakkain sääntöjä noudattavan ja niitä rikkovan henkilön (Sanders & Lyon 1995, 27–29, Mäkipää & Mörö 2009, 210). Rikosjournalismi antaa ihmisille mahdollisuuden uudistaa ja vahvistaa yleisiä arvoja ja normeja (Mäkipää & Mörö 2009, 210) sekä muistuttaa normien rikkomisen seurauksista (Dahlgren 1988, viitattu lähteessä Mäkipää & Mörö 2009, 2010).

Kontrollin diskurssissa korostuu nuorten ja kontrollia ylläpitävien viranomaistahojen valtasuhde, jossa nuorten tulee olla aikuisten ja viranomaisten hallinnassa, kontrollissa, valvonnassa ja tiedossa. Uutisissa luodaan mielikuvaa nuorista, jotka tarvitsevat kontrolloivan tahon holhousta ja valvontaa. Valtasuhde nuorten ja viranomaistahojen välillä näkyi aineistossa muun muassa siinä, kuinka viranomaisten puuttumisen ja kontrollin keinoja korostettiin uutisissa. Tämä voidaan tulkita kontrollin ylläpitämistä legitimoivaksi puhettavaksi. Myös nuorten ääni aineiston uutisissa oli alisteisessa asemassa. Nuorista rikoksentekijöistä luodaan Ilta-Sanomien teksteissä merkityksiä lähinnä aikuisten puheessa ja nuorten positio ja mielikuva luodaan suhteessa aikuisiin ja kontrolloiviin tahoihin. Kontrolloivilla tahoilla ja viranomaistahoilla on määrittelyvaltaa ja aineistossa mielikuvat ja positiot nuorille luodaankin pitkälti viranomaispuheessa. Rikolliset nuoret eivät edusta toivottua normaaliutta, jolloin heitä ja heidän toimintaansa luokitellaan, analysoidaan ja tuomitaankin asiantuntija-asemista käsin.

Kontekstissa vallallaan olevat diskurssit luovat samalla määritelmää oikeasta tiedosta ja säätelevät toimijoiden välisiä suhteita (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 58). Aineistossa voidaan ajatella, että Ilta-Sanomien luovat yleisölle tietoa nuorista uhkana. Samalla aineistossa vallallaan olevat diskurssit säätelevät nuorten ja virkavallan välistä suhdetta korostamalla virkavallan valta-asemaa nuoriin nähden.

Pekkarinen pohti väitöskirjassaan jännitettä, joka syntyy nuorista rikoksen tekijöistä keskusteltaessa. Toisaalta lapsiin ja nuoriin suhtaudutaan epätäydellisinä ja suojelevina, eli

kontrolloitavina. Tämä rajoittaa kuitenkin lasten osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnassa. (Pekkarinen 2010, 20.) Tämä havainto on validi myös tässä tutkielmassa. Nuoriin kohdistettavaa kontrollia legitimoidaan Ilta-Sanomien uutisteksteissä, mutta samalla kaikki vastuu yleisten normien rikkomisesta sysätään näille epätäydellisille nuorille, joille ei edes anneta mahdollisuutta tai joiden ei ajatella kykenevän ottamaan itse vastuuta. Nuorison kontrollointia korostavat mielikuvat voidaan ajatella osaltaan luovan nuorille yhä enemmän yhteiskunnassa kriminalisoidun sukupolven stigmaa.

Nuoriin kohdistettava kontrolli samalla myös sulkee ulos nuoria yhteiskunnasta estäen heidän osallistumismahdollisuuksiaan. Onkin mielenkiintoista pohtia hakevatko nuoret herkemmin tämän vuoksi turvaa ja osallisuuden tunnetta alakulttuurien ryhmistä sekä jengiytymällä. Tämä kuvaisi rikollisuuden syitä selittävää leimaamisen teoriaa (Kivivuori 2013, 309), jolloin nuoret toteuttavat heille ulkopuolelta asetettua mielikuvaa ja stigmaa kriminalisoidun sukupolven edustajina. Tämän tutkielman mukaiset tulokset nuorista tuotetuista mielikuvista tai median luoma moraalinen paniikki nuorisorikollisuuteen liittyen ei ainakaan vaikuta positiivisesti suhtautumiseen nuoriin.

Uhridiskurssin ja rikosten motiivien puutteellinen esiintyminen Ilta-Sanomien uutisissa jäi tutkijana mietityttämään. Vaikka etenkin väkivaltarikolliset eivät saa yleistä hyväksyntää teoilleen, niin kaikkien rikosten taustojen ymmärtäminen on tärkeitä rikollisuuden ennalta ehkäisevässä työssä. Etenkin nuorten kohdalla tähän tulisi herätä, koska rikollinen ja väkivaltainen käyttäytyminen ovat nuoren oireilun yksi hälyttävimmistä muodoista, jota tulisi pyrkiä estämään. Jos julkisessa keskustelussa ja yleisesti mediassa ei nuorista rikoksen tekijöistä puhuttaessa oteta huomioon tekojen taustoja, niin on vaarana, ettei nuorten sosiaalisten ongelmien ja rikoksien ennalta ehkäisyyn anneta tarpeeksi panostusta.

Sosiologisten teorioiden yleisiä selitystapoja rikollisen ja poikkeavan käyttäytymisen syiksi on usein nähty ihmisten biologiset tekijät ja ominaisuudet, kuten yksilön sosiaalisen kontrollien haasteet. Sen sijaan sosiaalisten rakenteiden osuutta poikkeavan käyttäytymisen aiheuttamiseen ei yhtä hyvin ole tunnistettu. (Merton 1938, 672.) Uhridiskurssin heikko edustus tuloksissa on samassa linjassa sen suhteen, ettei yleisesti yhteiskunnan rakenteellisten tekijöiden osuutta rikollisuuden aiheuttajina tunnisteta. On helpompi ja turvallisempi vaihtoehto esittää rikoksen syiden johtuvan yksilön ominaisuuksista. Tämä ajatusmalli ei kuitenkaan tue rikollisuuden tai muidenkaan sosiaalisten ongelmien ennalta ehkäisevässä työssä, jossa rakenteellisten tekijöiden tunnistaminen on oleellisessa roolissa.

Diskurssien keinoin on mahdollista luoda vain valikoitu ja rajallinen kuva maailmasta, jonka pohjalta luodaan käsityksiä asioista (Pietikäinen & Mäntylä 2009, 59). Perhekotiturmaa, Tapanilan joukkoraiskausta sekä pääkaupunkiseudun jengejä koskeva uutisointi oli pitkäkestoista, joissa seurattiin joko jengin uusia rikoksia, poliisin tehostuvaa toimintaa tai rikosoikeudenkäyntien etenemistä tiiviisti useissa uutisissa jopa kuukausien ajan. Samat rikokset siis nostettiin otsikkoihin toistuvasti. Uusien uutisten sisältö ei enää saattanut tuoda ainakaan huomattavasti lisää tietoa, mutta toistuva uutisointi samasta rikoksesta on voinut vaikuttaa lukijoiden yleiseen käsitykseen rikollisuuden lisääntymisestä. Tutkielman diskurssien välinen valtasuhde on myös oleellisesti vaikuttamassa ihmisten mielikuviin nuorten tekemästä rikollisuudesta ja sen tekijöistä eli nuorista.

Median nuorisoriikollisuuden representaatiot vaikuttavat siihen millainen mielikuva nuorista rikoksentekijöistä tai nuorisoriikollisuudesta muodostuu. Tuo mielikuva on vaikuttamassa muun muassa kriminaalipoliittisiin päätöksiin ja nuorisokulttuurin imagoon. Korostuvat diskurssit nuorista rikoksentekijöistä vaikuttavat laajemmin mielikuviin nuorista ja nuorisoriikollisista. Yleiset mielikuvat voivat vaikuttaa jollain tasolla mahdollisesti jopa rangaistuspolitiikan suuntaan. Median kielenkäytön taustalla on isompi ajatus siitä, että yhteiskunnassa ne joilla on valtaa saavat äänen, kuten tutkielman aineistossa hierarkkisesti hyvässä asemassa olevat ja esiintyvät virkamiehet, poliisi, juristi, rehtori. Uskon, että tulos olisi sama, jos tutkittaisiin diskursseja jostain muusta marginaaliryhmästä, kuten köyhistä, rikollisten sijaan. Ainakin tutkimuksessa suhtautumisesta asunnottomiin on havaittu samoja valtasuhteita (mm. Jokinen ym. 2016, 86).

Tutkielman tuloksina voidaan todeta, että Ilta-Sanomien aineiston uutisissa rikosten syitä ja taustoja tai tekijöiden motiiveja ei selitetä tai ymmärretä. Tämä voi kuvastaa tai vahvistaa myös yhteiskunnan yleistä asennetta rikoksen tekijöitä ja rikollisuutta kohtaan, jossa asiat nähdään vain kapeasta näkökulmasta käsin ilman kokonaisvaltaista ymmärtävää otetta. Rikollisuuden ja muiden ilmiöiden ymmärtäminen ja tekojen taakse näkeminen on tärkeitä, vaikka itse teot eivät olisikaan hyväksyttäviä. Tulosten pohjalta voi mahdollisesti pohtia ovatko nämä median luomat kuvat vaikuttamassa laajemminkin tasolla nuorisoriikollisten asemaan ja mahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Muut vastaavat tutkimukset tukevat tutkielmani tuloksia liittyen muun muassa rikollisten nuorten näkemiseen poikkeavina (mm. Härmälä 2012) ja kontrollin tarpeen korostamiseen suhteessa yhteiskunnan rauhaa uhkaavaan nuoreen (Pekkarinen 2010). Lehtiuutisia on

totuttu tutkimaan pitkään myös sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä ja niitä on hyödynnetty rikollisuuden tarkastelussa. Teknologian kehittyessä vauhdilla, on kuitenkin luonnollista, etteivät tutkimustavat kehity ja muokkaudu samassa suhteessa. Tämän vuoksi uskon, ettei verkkouutisiin ja verkkouutisoinnin voimaan ole vielä ehditty kiinnittää tarvittavissa määrin huomiota mediatutkimuksen kentällä. Tämän vuoksi uskon oman tutkielmani täydentävän aikaisempaa tietämystä liittyen nuorisorikollisuuden käsittelyyn mediassa ja sen mahdollisiin laajempiin vaikutuksiin.

Tutkielmani tulokset näyttäisivät todennäköisesti ainakin jossain määrin erilaisilta, jos aineistoa olisi laajennettu myös muiden lehtien verkkouutisiin. Eri lehdet painottavat usein eri asioita ja lehden arvo- ja ajatuspohja heijastuu uutisten sisällössä. Ilta-Sanomissa keskitytään paljon pääkaupunkiseutuun ja pääkaupunkiseudun tapahtumiin. Maakuntalehtien hyödyntäminen nuorisorikollisuuden tutkimisessa antaisi todennäköisesti erilaisen yleiskuvan nuorista rikoksentekeijöistä. Toisaalta olen tietoisesti halunnut tarkastella nimenomaan Ilta-Sanomia, joka tavoittaa eniten lukijoita tällä hetkellä. Uutisten painottuminen pääkaupunkiseudulla tapahtuvaan rikollisuuteen on mielestäni myös luontevaa, koska suurkaupungin ongelmat ja ilmiöt eroavat luonteeltaan maakuntien ilmiöistä.

Tutkielman metodiset lähtökohdat ja ratkaisut olen pyrkinyt ennen tulosten esittelyä jo perustelemaan tarpeenmukaisella tavalla. Myös tulokset olen pyrkinyt esittelemään perustellusti ja läpinäkyvästi, jotta tutkielman uusintaminen olisi mahdollista. Tulosten tarkastelussa olen hyödyntänyt monipuolista ja eri alojen kirjallisuutta sekä tutkimuksia. Tämä mielestäni vahvistaa tuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Aiemmin jo totesin, kuinka on otettava huomioon tutkijan positiivisen kriittisen diskurssianalyysin käytössä. Vaikka tutkijana pyrin mahdollisimman neutraaliin ja objektiiviseen positioon aineistoa tarkastellessani, niin väistämättä omat lähtökohtani kiinnostuksen kohteineen ja kokemuksineen ovat vaikuttamassa jossain määrin. Analyysi ja tutkielman koonti on kuitenkin tapahtunut omat tiedostamattomat ja tiedotetummat intressini kriittisesti huomioon ottaen. Tutkimusaiheeni on varmasti jollain tasolla tunteita herättävä ja sen vuoksi kiinnitin huomiota myös omien emootioiden mahdollisesta vaikutuksesta aineiston tulkintaan. Aineiston kävinkin läpi useamman kerran ja pitkällä aikavälillä, jotta omat tunteet tai mielipiteet eivät vaikuttaisi tutkielman tuloksien syntymiseen. Tutkielmani on laadullinen

tutkimus ja media-aineistossa on keskitytty vain Ilta-Sanomien verkkouutisiin nuorista rikoksentekijöistä, joten tulosten laajempi yleistäminen ei ole välttämättä mahdollista.

Aiheeseen perehtyminen syvällisemmin ja laajemmin olisi mielenkiintoista tulevaisuudessa. Jatkotutkimusaiheena voisikin olla kiinnostavaa vertailla onko aikuisten tekemistä rikoksista uutisoiduissa teksteissä löydettävissä samoja diskursseja kuin tässä tutkielmassa. Tutkielman tulokset eivät kerro sitä, kohdellaanko rikollisuudesta puhuttaessa nuoria epäiltyjä samalla tavoin kuin aikuisia. Mediatutkimuksen ulkopuolelta voisi olla myös aiheellista osallistaa nuoria keskusteluun nuorisoriikollisuudesta ja näin tarkastella nuorten omia ajatuksia aiheesta. Tällä tavoin valta-asetat jakautuisivat ja sosiaaliset käytännöt konstruotuisivat eri tavoin. Tämän tutkielman aineistossa korostui nuorisojengit, joten nuorten jengiytymisen syitä Suomessa voisi myös olla hyödyllistä myös tutkia jatkossa.

LÄHTEET:

- Aaltonen, M. (2010). Nuorten aikuisten koulupudokkuus, työttömyys ja väkivaltarikollisuus – väkivallan tekijät ja uhrin kansallisesti edustavan rekisteriaineiston valossa. *Oikeus*, 39(3), 220–245.
- Berger, P. & Luckmann, T. (1994). *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Helsinki: Gaudeamus.
- Cohen, S. (1972). *Folk Devils and Moral Panics*. London: Routledge.
- Eloheimo, H. (2010). Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turun yliopisto. Oikeustieteellinen tiedekunta. Väitöskirja.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Fairclough, N. (1997). *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- Hall, S. (1999). *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.
- Harrikari, T. & Hoikkala, S. (2008). Nuorten hyvinvointipolitiikka – pahoinvointiin puuttumista ja riskien hallinnointia?. Teoksessa Autio, M., Eräranta, K. & Myllyniemi, S. (toim.), *Polarisoituva nuoruus?*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisosiain neuvottelukunta, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Honkatukia, P. & Kivivuori, J. (2006). *Nuorisoriikollisuus - Määrä, syyt ja kontrolli*. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152459/221_Honkatukia_Kivivuori_2006.pdf?sequence=1
- Härmälä, V. (2012). *Jengit sotajalalla - Syksyn 1978 jengikeskustelun nuorisokuva*. Helsingin yliopisto. Poliitiikan ja talouden tutkimuksen laitos. Pro gradu –tutkielma.
- Johansson, J. (2010). *Pyörät eivät pyöri ilkevallan pelossa - Diskurssianalyysi Keski-Uusimaa – lehden artikkeleista koskien lasten ja nuorten rikoksia*. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Lisensiaatin tutkimus.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (1993). *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (1999). *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.
- Kantola, A. & Mörä, T. (1998). *Journalismia! journalismia?*. Tampere: WSOY.
- Kantola, A., Moring, I. & Väliaverron, E. (2003). *Media-analyysi – Tekstistä tulkintaan*. Tampere: Gaudeamus.
- Karvonen, E. (1997). *Imagologia - Imagon teorioiden esittelyä, analyysiä, kritiikkiä*. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos. Väitöskirja.
- Karvonen, E. (1999). *Elämää mielikuvayhteiskunnassa*. Helsinki: Gaudeamus.

- Kivivuori, J., Kemppe, S. & Smolej, M. (2002). Etusivujen väkivalta – Väkivalta iltapäivälehtien etusivuilla, todellisuudessa ja ihmisten peloissa 1980–2000. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Kivivuori, J. (2013). Rikollisuuden syyt. Vantaa: Nemo.
- Kivivuori, J. (2009). Nuorten syrjäytyminen ja rikollisuus. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152521/94_nuorten_syrjytyminen.pdf?sequence=4
- Kivivuori, J. (2004). Rikosuutisoinnin seuraamisen yhteys nuorten rikoskäyttäytymiseen. Tiedostotutkimus 27(4-5), 77–92.
- Koskela, H. (2009). Pelkokierre – Pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta. Tampere: Gaudeamus.
- Kuula, A. (2006). Tutkimusetiikka – aineistojen hankinta, käyttö ja säilytyt. Tampere: Vastapaino.
- Kuutti, H. (2008). Mediakierre – Selviytyminen kielteisessä julkisuudessa. Helsinki: Infor.
- Kääriäinen, J. (2017). Seitsemän rikostapausta: käräjätuomareiden arvioima rangaistuskäytäntö ja väestön rangaistusvalinnat. Helsinki: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/190440/Katsauksia_21_K%c3%a4%c3%a4ri%c3%a4inen_2017.pdf?sequence=4
- Laitinen, A & Aromaa, K. (2005). Rikollisuus ja kriminologia. Tampere: Vastapaino.
- Laitinen, A. & Nyholm, M. (1995). Luvaton nuoruus. Helsinki: Painatuskeskus.
- Laki nuorisorangaistuksesta 1196/2004. Finlex. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20041196>
- Lastensuojelulaki 1.4.2007/417. Finlex. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Marttunen, M. & Salmi, V. (2007). Nuorisorikollisuus. Teoksessa Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 229. Rikollisuustilanne 2006 - Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa (183–204). Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Mustonen, A. (2001). Mediapsykologia. Helsinki: WSOY.
- Mäkipää, L. & Mörä, T. (2009). Henkirikos yhdistää. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.), Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus.
- Nieminen, H. & ja Pantti, M. (2004). Media markkinoilla - Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Lokikirjat.
- Oikeusministeriö (2007.) Hyvinvointivaltion kriminaalipolitiikka - Kriminaalipoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2007 – 2011. Saatavilla

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76018/omth_2007_13.pdf?sequence=1

- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 266 (2014). Rikollisuustilanne 2013 - Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Pantti, M. (2009). Tunteellisempaa journalismia. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.), *Journalismi murroksessa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Panula, J. (1997). Vaikutussuhde, käyttösuhde, merkityssuhde - Näkökulmia todellisuuden, joukkoviestinnän ja yleisön väliseen suhteeseen. Jyväskylä: Atena.
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. (2009). *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- Puuronen, V. (2006). *Nuorisotutkimus*. Tampere: Vastapaino.
- Pynnönen A. (2013). *Diskurssianalyysi – Tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu. Working paper.
- Raittila, P., Johansson, K., Juntunen, L., Kangasluoma, L., Koljonen, K., Kumpu, V., Pernu, I. & Väliverronen, J. (2008). *Jokelan koulusurmat mediassa*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Reunanen, E. (2016). *Uutismedia verkossa 2016 - Reuters Institute Digital News Report - Suomen maaraportti*. Tampereen yliopisto: Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Saatavilla <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99344/978-952-03-0159-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Rikoslaki 1889/39. Finlex. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>
- Ruotsalainen, N. & Saarinen, M. (2012). *Suomalaisten näkökulmia rankaisuun*. Laurea-ammattikorkeakoulu Tikkurila. Rikosseuraamusala. Opinnäytetyö.
- Saari, H. (2007). *Isku tajuntaan! - Suomen iltapäivälehdistön lyhyt historia*. Helsinki: Johnny Kniga.
- Sakki, I., Mäkinen, J-P., Hakoköngäs, E. & Pirttilä-Backman, A-M. (2014). Miten tutkia sosiaalisia representaatioita?, *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 51(4), 317–329.
- Salmi, V. (2008). Nuorten miesten rikoskäyttäytyminen 1962 ja 2006 - Rikollisuuden kehitys itse ilmoitetun rikollisuuden kyselyjen valossa. Helsinki : Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Salmi, V. (2013). Nuorisorikollisuus. Teoksessa Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 266. Rikollisuustilanne 2013 - Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa (207–225). Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.

- Salokoski, T. & Mustonen, A. (2007). Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin — katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin. Helsinki: Mediakasvatusseura ry.
- Smolej, M. (2011). New Media, Crime and Fear of Violence. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Väitöskirja.
- Sovittelusta annettu laki 1015/2005. Finlex. Saatavilla
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>
- Syrjälä, H. (2007). Väkivalta lööppijulkisuudessa. Tampere: Tampereen yliopisto.
- TNS Metrix (2016.) Suomen web-sivustojen viikkoluvut. Haettu 14.11.2016. Saatavilla
<http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>
- Valtonen, S. (1998). Työ teksteissä, tekstit talouskriisissä - Tausta-ajatuksia mediatekstien kriittiseen analyysiin. Helsingin yliopisto. Viestinnän laitos. Lisensiaatintyö.
- Valtonen, S. (2003). Hyvä, paha media - Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa Kantola, A., Moring, I. & Väliaverronen, E. (toim.), Media-analyysi – Tekstistä tulkintaan. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

LIITTEET:

Liite 1.

Aineiston uutiset/otsikot listattuna

Viesti kouluhyökkäysten suunnittelusta herätti pelkoa Riihimäellä – Virkamies: ”Juuri nyt ei ole turvallisuusuhkaa” 30.11.2016

Poliisilta uutta tietoa Helsingin nuorisoryöstöistä – ratkaiseeko videotallenne röyhkeät rikokset? 19.10.2016

Verinen pahoinpidelty teini ilmestyi ovelle – poliisi tutkii liittyykö tapaus Helsingin nuorisoryöstöihin 18.10.2016

Kuvat: Kaksi teinipoikaa sytytti talon palamaan – saivat ehdollisen vankeusrangaistuksen 26.10.2016

16-vuotiaalle syyte kerrostalon polttamisesta – ”Kuulin, että siihen tulee pakolaiskeskus” 4.10.2016

Mopoautojengin kosto – mies pakotettiin takakonttiin puoleksitoista tunniksi ja mukiloitiin pesäpallomailalla 3.10.2016

Nuorukaiset polttivat pakolaisten majapaikaksi kaavailun rintamamiestalon Pohjois-Savossa 26.9.2016

Muhoksen perhekotiturma: nuorukaisille 8 ja 12 vuoden vankeustuomiot 30.6.2016

Oikeus: Syytetyt olivat syntykeisiä – alaikäiset pojat surmasivat ohjaajan raa’asti 28.6.2016

Muhoksen perhekotiturman oikeuskäsittely jatkuu: ”Teko on erityisen poikkeuksellinen” 28.6.2016

Mieskaksikko ryösti ja pahoinpiteli ihmisiä Kokkolassa 5.5.2016

Rikosoikeuden professori yllättyi Tapanilan raiskaustuomioista: ”Vaarallinen tie” 11.4.2016

Tapanilan raiskaus: Hovioikeus kovensi tuomioita 11.4.2016

17-vuotiaalle 3,5 vuotta vankeutta Kaisaniemen puistossa tapahtuneesta tapon yrityksestä 29.2.2016

Suomalaisnuoret rähisivät vastaanottokeskuksen pihalla Mäntässä 24.2.2016

”Ryminä oli jatkuvaa” 11.12.2015

Syyttäjä vaatii 12 vuoden murhatuomiota 11.12.2015

Muhoksen perhekotiturma: Syytetyt vierittävät vastuuta kolmannelle 11.12.2015

Muhoksen perhekotiturma: Väkivallasta sovittiin etukäteen lappusilla 9.12.2015

Perhekotiturman syytetyt: Tarkoitus oli vain päästä hatkamatkalle 9.12.2015

Perhekotiturman käsittely alkoi käräjillä – yön järkyttävät tapahtumat paljastuivat 9.12.2015

Muhoksen perhekotiturman oikeuskäsittely alkoi 9.12.2015

Surma perhekodissa: 17-vuotiaita syytetään murhasta 25.11.2015

Sipilä kertoo taustat kriisikokouksesta: ”Kempeleen tapaus on yksi osa tässä sarjassa” 24.11.2016

Perhekodin surmaaajat suunnittelivat tekoa koko päivän – poliisin esitutkinta valmistui 20.1.2015

Teiniä pahoinpideltiin koulun pihassa – Poliisi: Taustalla perättömien huhujen levittäminen 16.10.2015

Muhoksen perhekotiturma: Poliisilla tarkka kuva motiivista 28.7.2015

Miksi julkisuus lievensi Tapanilan raiskaustuomiota? – ”Harvinaista, mutta perusteltua” 24.6.2015

Tapanilan raiskaus: Näin uhri kertoi oikeudessa – ”Kukaan ei jahkaillut” 23.6.2015

Tapanilan raiskauksesta ehdolliset tuomiot – Tällaisesta rikoksesta oli kyse 23.6.2015

Kolmelle ehdollista vankeutta Tapanilan raiskauksesta – kahden syytteet hylättiin 23.6.2015

Laajasalossa paloi taas – jo kolmas huvila kuukauden sisällä 4.6.2015

Viittä poikaa epäillään törkeästä raiskauksesta - Poliisi: Teossa kolme aivan poikkeuksellista piirrettä 11.3.2015

Katuryöstöistä epäillyt nuorukaiset vangittiin – ”Rikossarja täytyy saada poikki” 6.2.2015

MTV: Nuoret pahoinpitelivät teinin raa’asti - kuvasivat julmuudet kännykällä 2.2.2015

Katso video: Oikeus tuomitsi teinit tuntuviin sakkoihin älyttömästä moporallista 22.12.2014

Rikos-TV: Tällaisia ovat Helsingin katuryöstöjen taustat 20.12.2014

Poliisi: Helsingin katujengit saatiin kuriin 23.10.2014

Katujengin uusin isku tapahtui viime viikonloppuna: uhria lyötiin veitsellä reiteen Helsingin keskustassa 8.10.2014

Jo 70 tapausta - katujengi pahoinpitelee lapsia ja nuoria Helsingissä 7.10.2014

Poliisi epäilee: Pelätyn nuorisojengin pojat iskivät taas Helsingissä 29.10.2014

Kaksi nuorta naista pahoinpideltiin - hurjat huhut alkoivat liikkua Kempeleessä 21.10.2014

Hurjat huhut katujengin väkivallasta leviävät - poliisi: "Kukaan ei ole kuollut" 13.10.2014

12-vuotias pahoinpideltiin raa'asti Salossa - Poliisi: "Todella sairasta" 11.10.2014

12-vuotias poika pahoinpideltiin raa'asti Salossa - "Mahdollista, että jotkut rupeavat kopioimaan toimintaa" 11.10.2014

Poliisi kehottaa ihmisiä harkintaan Helsingin katuväkivallasta virinneessä vilkkaassa keskustelussa 2014